

**לפעמים מתגלגלת הנשמה בדומם, לפעמים בצומח,
לפעמים בחי, ולפעמים במדבר, הכל לפי העון
בגלגול הקודם, והיותר קשה שבגלגולים
הוא גלגול באבן דומם יבש**

ואם תהיה הנשמה יותר רעה, יורידו אותה לדומם, והאדם שיש לו קורבה עם נשמתו מתקן אותה ומוציא אותה מהמצרים האלו, כי היותר קשה שבגלגולים הוא גלגול באבן דומם יבש שלא יוצא ממנו תועלת, שנאמר אבן מקיר תזעק, לצאת אותו הרוח ממקומו, וכמו נבל שנאמר וימת לבו ויהי לאבן, שבא בגלגול בנבל שהיא נשמת בלעם, ולזה יונוס ויומבירוס בניו עשו את העגל כמו שיתבאר לקמן בס"ד.

**אם יוכשרו מעשי האדם, הוא עולה ממדריגת אדם
עד למדריגת מלאך**

ודע כי אין שום נברא בעולם שאינו מן בירור הז' מלכים, כי המובחר ממנו באצילות, והיותר גרוע הוברר בבריאה, והיותר גרוע ביצירה, והיותר גרוע בעשייה, והיותר גרועה בקליפות. והנה יש בעשייה ד' בחינות הנזכרים הדומם והצומח החי והמדבר, אמנם האדם הוא המובחר שכולם ואם יוכשרו מעשיו הוא עולה ממדריגת אדם עד המלאך, כי זהו סדר הבירור, כי הצדיקים על ידי אכילתם מתקנים ומבררים כל הדברים שהם סוד פסולת ועכירות, והם מתקנים מבחינת הדומם עד בחינת אדם גמור, אמנם הרשעים להיפך זה כי אדרבא חלק האדם מורידין אותו עד בחינת דומם, ויש רשעים שגורמים על ידי עונם שכשימותו יתגלגלו בבעלי חיים שאינם מדברים כי הם כל כך נבזים ומכוערים כמותם, ויש רשעים שעל ידי עונם מתגלגלים בצומח, ויש רשעים שמתגלגלים בדומם,

כמו שביארנו למעלה. ודע כי המגולגלים בבחינות הנזכרים הם עומדים שם בגלגול זמן קצוב שנגזר עליהם, עד ימרק חטאו שגורם לו זה הגלגול, ובכלות זמנו עולה למדרגה אחרת ומתגלגל בבעל חי עד זמן קצוב, ואחר כך יתגלגל באדם.

**כאשר האדם הוא צדיק ועושה מעשים טובים,
גם המגולגל ההוא מזדכך ומתוקן על ידו.**

ודע כי אופן גלגול באדם הוא באחד משני פנים, או דוגמת אלו הרוחות שאנו רואים שנכנסים בגופות בני אדם ומדברים שם בתוכם ומספרים כל הקורות אותם כנודע רחמנא ליצלן, או הוא באופן אחר כי הם מתעברים באדם בסוד עיבור ומתדבקים בו בהסתר גדול, וכאשר האדם יהיה צדיק ויעשה מעשים טובים גם המגולגל ההוא יזדכך ויתוקן על ידו, ואם חס ושלום יחטא האדם ההוא אז גורם רעה לעצמו ואותו העיבור מסייעו לדחותו לדרך רע, כי כמו שנשמת הצדיק מתערבים באדם על ידי זכיותו והם מסייעין את האדם לדרך טובה, גם (אם) האדם [ה]חוטא גורם שידבק בו נפש הרשע ומסייעו לו לדרך רע וגו'.

**מי שמתגלגל בדומם יכול להתעלות להתגלגל לצומח
רק בזמן ידוע, בד' חדשים אמצעיים של השנה.**

ודע כי מי שנתגלגל בדומם אין לו זמן לעלות להתגלגל בצומח רק בזמן ידוע, והוא בד' חדשים האמצעיים של השנה שהוא אב אלול תשרי חשוון, ואם נשלם זמן הקצוב שלהם בד' חדשים הנזכרים הוא עולה ומתגלגל בצומח, ואם לאו אינו עולה (אלא) עד ד' חדשים אמצעיים של שנה הבאה. וכן המתגלגל בצומח זמן עלייתו להתגלגל בבעל חי, הוא בד' חדשים הראשונים של השנה, והם ניסן

אייר סיון תמוז, ואם לאו אינו עולה אלא עד ד' חדשים הראשונים של שנה הבאה. והמתגלגל בבעל חי זמן עלייתו להתגלגל באדם המדבר, הוא בד' חדשים האחרונים של השנה והם כסליו טבת שבט אדר, ואם לאו אינו עולה אלא עד ד' חדשים אחרונים של שנה הבאה, עד כאן לשונו.

נשמת בעור אביו של בלעם נתגלגל בצומח

ושם (מעין ה, נהר יז): וכבר ידעת כי ערב רב הם עשו את העגל, וראשי ערב רב הם יוניס וימבוריס הם שני בניו של בלעם הרשע, והם אשר לקחו עצה ואשר השליכו טס של זהב וגוי', וצריך לידע מה כוונת בני בלעם בעשותם את העגל הזה ומה הנאה היה להם בזה, אמנם הענין הוא כי הלא נודע כבר אצלינו כי בלעם הוא פסולת הזוהמא שיצא מדעת שהוא שורש משה רבינו עליו השלום, וז"ש ויודע דעת עליון, גם ערב רב הם סוד הפסולת של הדעת, כי כן ערב רב בגימטריא דע"ת, אך אינם כל כך זוהמא כמו בלעם. ודע כי לבן ובלעם ובעור ובניו של בלעם כולם משורש אחד, כי לבן הוליד בעור ואחר כך נתגלגל לבן בבלעם, וכולם היו מכשפים גדולים ועובדי עבודה זרה. ודע כי נשמת בעור אביו של בלעם נתגלגל בצומח, והיה תמיד באותו גלגול ולא היה יכול לצאת משם, ולכן בני בניו שהם יונוס וימברוס רצו להעלותו, וכן כל הערב רב רצו בזה כי קרובים הם אליו, ולכן נמצאו באותו מעשה הרע ההוא, וראו כי אי אפשר להוציאו משם אם לא על ידי שיחטיאו את ישראל, ועל ידי קטרוג זה תתגבר הקליפה ותוכל להוציא את בעור אביהם משם וגוי', ולכן השליכו אותו הטס של זהב שכתוב בו עלה שור, כדי שעל ידו תעלה גם כן נשמת בעור אביהם המגולגלת בצומח ויתגלגל בבעל חי, שהוא השור ההוא הנעשה על ידי כשפיהם, ויעלה מדריגה גדולה עד שיעשה אלוה עליהם, ואז יצא העגל צוח ואמר

אנכי השם אלהיך, שהיה כח בעור הרשע שם, ושם רשעים ירקב הנתון תוך העגל ההוא על ידי הכשפים, והרשע ההוא היה אומר אלה אלהיך ישראל. וזהו סוד שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שהאכילוהו עשבים כמו שכתוב כתבנית שור אוכל עשב, פ"י כי כיון שהוא היה מגולגל תוך העשבים שהם צומח לכן היה אוכל עשבים להעתיק משם נשמתו המגולגלת שם, ועל ידי אכילתו אותם יחזרו אבר מאברי השור, וענין זה היה חדש תמוז, כי הוא חודש האחרון מן הדי' חדשים שבו נשלמים המגולגלים בצומח להתגלגל בב"ח כנזכר לעיל.

אם היה מגולגל במעט עפר ונטלו העפר לתוך תבשיל ואכלו האדם, עולים מדריגות דומם צומח חי מדבר ביחד, וכן אפשר להתגלגל במלח שנקרא צומח, ויש מגולגלים גם במים

ובחסד לאברהם שם מעין ה' (נהר יז) כתב: ודע כי לפעמים מתגלגל האדם מדומם לאדם, כיצד הרי שהיה מגולגל במעט עפר ונפל אותו העפר תוך תבשיל ואכלו האדם, הנה אז מתגלגל בו ועולה כל אלו המדריגות ביחד, והנה גם כן אפשר להתגלגל במלח ונקרא צומח, ולכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה הנוטל מלח מן המחצב חייב משום קוצר ואין קצירה אלא בצומח, ויש מגולגלים במים, ולפעמים יגולגל האדם מצומח לאדם, כגון בעשבים ויאכלם האדם, ויש כמה מינים בגלגולים.

הצדיק בעת אכילתו מתקן את המגולגלים

והנה הצדיקים בעת אכילתם הם מתקנים אותם המגולגלים, ואם האוכל אותם יהיה אדם רשע אפשר שיפגום אותם על ידי מעשיו, ואפשר שהמגולגלים יזיקו אותו ויענשוהו ויחטיאוהו רחמנא ליצלן מכל פגעים

רעים, כי אין לך רגע שאין בהם כמה מקרים כאלו לאדם בעת אכילתו או שתייתו, אמנם הצדיק לא די שאין המגולגלים מזיקים אותו אלא אדרבא מתתקנים על ידו.

טעם שאסור לעם הארץ לאכול בשר

ולכן ראוי לאדם לכוון בעת אכילתו ולא לאכול כמנהג הבהמות. ואמנם מי שהוא עם הארץ אינו מתקן שום מדריגה כלל, ולא די שאינו יכול לתקן במדריגה הרחוקה ממנה הרבה, אלא גם במדריגה הקרובה אליו אינו יכול לתקן, כמו מי שהיה מגולגל בבעל חי ונתגלגל בו שאינו רק מדריגה א', עם כל זה לא יוכל לתקן כלל, ולזה אסור (עם הארץ) לאכול בשר, אבל שאר דברים יכול לאכול כי אין מענישין אותו על זה רק כשאינו יכול לתקן אפילו מדריגה א'.

ודע כי התלמידי חכמים שיודעים בתורה אבל אינם יודעים חכמת האמת והקבלה בסודות התורה, אלו יכולים להעלות המגולגלים מדריגה אחת והוא מבעל חי לאדם, והיודעים חכמת האמת והקבלה יכולים להעלות ב' מדריגות שהם מצומח לאדם, והמופלאים בחכמת האמת מאד מאד אלו הם יכולים להעלות אפילו מן הדומם עד האדם וכו'.

הדברים אינן יוצאין מידי פשוטן, אמנם ביאור הדברים הוא שאין עני אלא מן התורה ומן המצוות, ולכן היה אומר רב חסדא כי לא בעניותי פי' בהיותי עם הארץ קודם שהיה חכם בתורה, ולא בעתירותי פי' אחר שנתחכם בתורה מעולם לא רצה לאכול ירקות ודבר הצומח, הטעם כי כשהיה עני עם הארץ לא היה יכול בודאי להעלות מצומח לאדם, ומכל שכן שלא היה אוכל בשר כי עם הארץ אסור לאכול בשר, וגם בעשירותו שהיה חכם והיה יכול להעלותו אפילו שתי מדריגות כגון מצומח לאדם, לא היה

רוצה להטריח עצמו ולאכול ירק ולתקן ב' מדריגות ביחד, כי צורך טורח גדול, ולכן היה אוכל בשר שבטורח מועט יכול לתקן מעלה א' לתקן כמה מגלגולים של אותה המדרגה.

טעם שיש לפעמים אנשים צדיקים אבל יש להם איזה מעשה רע שאינם יכולים ליפרד ממנו

אמנם אם יפגע המגולגל במי שאינו יכול לתקנו, כגון מגולגל מבעל חי באדם עם הארץ, או מצומח באדם תלמיד חכם שאינו יודע חכמת האמת, הנה יזיק לו מאד ויסיתהו בכל דרכיו וימנעהו מכל המצוות, וזה סוד שתראה כמה אנשים צדיקים ויש להם איזה מעשה רע שאינם יכולים ליפרד ולהמנע ממנו, והוא לסיבה זו כנזכר, כי פגע בו מגולגל א' שהיה דרכו באותו העבירה והוא מרגילו כמוהו באותה העבירה, ולפעמים שיתגלגלו כמה מגולגלים ביחד רחמנא ליצלן ולשזבן, (וזה מה שכתבתי לעיל. מהר"א זלה"ה וכו').

טעם שלפעמים אין הרשעים מתגלגלים, כי הכל לפי העון, אם יכול לימרק בגיהנם אינו צריך להתגלגל, כי הגלגול קשה מן הגיהנם

וכפי חטאו של אדם כך יתגלגל. והנה הרשעים אחרי פטירתם הם נענשים בגיהנם ומתכפרים, והטעם לפי שהא-ל יתברך רואה שבכל גלגול וגלגול יעשה הרבה עבירות יותר מזכיות, ולזה אחר שרואה שעשה הזכיות הצריכות לו אינו חוזר לגלגולו, והעבירות שלו ממרקם בגיהנם. אך הצדיקים והחכמים אינם יכולים לכנוס לגיהנם, כמו אלישע אחר, ולכן צריכין להתגלגל בעולם הזה למרק איזה עון. ודע כי הצדיק מוכן אחר פטירתו לעלות במעלות ואינם שוות, כי תחילה ימרק קצת עוונותיו

ואז יתנו לו מעלה אחת, וכשירצו להעלותו מדרגה אחרת יותר גדולה יענישוהו וימרק חטאיו היותר קטנים וקלים כדי שיעלה שנית, אחר כך מענישין אותו על דקדוקי מצוות כחוט השערה כדי להעלותו במעלתו האמיתית.

רוב בני האדם אינם נמלטים מהגלגול

ודע כי רוב בני האדם לא ימלטו מלהתגלגל כל כך זמן בכל מיני הנבראים, כדי שיקבל עונשו בגוף ונפש כי צריך להגשימו כדי שיסבול וירגיש הצער על עונשו, ולכן אפילו התלמידי חכמים והצדיקים יש בהם קצת מי שנתגלגלו בכמה מיני גלגולים הנזכרים, מחמת שבא לידם עון אחד גדול, ולא די זה אלא גם אחר כמה שנים שנחו בעולם הבא כאשר רוצים להעלותם יותר חוזרים שנית להענישם כנזכר, ואין להאריך בפרטים האלו כי הם כבשי דרחמנא ועיני בשר לנו עינין סתימין, והצדיקים הגדולים כדוד המלך עליו השלום וכדניאל הוצרכו להתבשר שינוחו בעולם הבא ולא יצטרכו להתגלגל, כמו שכתוב "ואתה לך לקץ הימין ותנוח", ובדוד אמר "והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים" וגו', ועם כל זה מצינו איך היה ירא ומצטער כל ימיו מן הפחד הזה, כמו שכתוב לולא האמנתי לראות בטוב השם וגו', קל וחומר לשאר בני אדם, ועם כל זה מצינו דוד שישב ז' שנים אחר מיתתו שלא נכנס לירושלים של מעלה למחיצתו העליונה, ואין להאריך במקום שאמרו לקצר.

הכרוז מכריז על כל מגולגל ועונשו, כל אותו הזמן של הגלגול שנגזר עליו.

ודע כי אין שום אחד מאלו המגולגלים שאין לפניו כרוז שמכריז עונשו ועונו כל אותו הזמן של אותו הגלגול הנגזר עליו, גם יש עמו מלאך שוטר א' המחניקו בתוך

המים, או בגלגול ההוא ואינם נפרדים ממנו עד תשלום עונשו, גם יש לפנייהם בית דין אי' שדין אותו בכל עת, ומשנים אותו מעונש לעונש כפי הדין הראוי לו וכו', מהרי"א זלה"ה.

ובמעין ה (נהר יט) כתב וזה לשונו: דע כי כשחטא אדם הראשון או הבל או קין, הנה כל ניצוצי נפשו ורוחו ונשמתו נפגמו אז, והנה הנפש היא דוגמת הגוף ממש מרמ"ח אברים, ויש ניצוצות בראש וניצוצות בעינים וכיוצא עד הרגלים, וכן אל הרוח וכן אל הנשמה. ודע כי כל אלו האברים והניצוצות נתערבו בקליפות, וזהו סוד גלות הנשמות, ובכל דור ודור יוצאים אותם הניצוצות ובאים לעולם כפי בחינת הדור, או מניצוצי הראש וכיוצא כנזכר.

ודע כי לפעמים יחטא האדם בגלגול ההוא ויחזור להשתקע בקליפות הוא וניצוצות הנמשכות ממנו ונכנסים בעמקי הקליפות, ולזה כשהנפש מתגלגלת אין עיקר גלגולה רק באותו חלק הניצוץ הראוי לגוף ההוא, והשאר הוא בסוד עיבור, ואם יעשה האדם ההוא איזה מצוה יהיה לנפש ההיא גם כן אחיזה בה, כי היא מסייעת אל אותו הניצוץ לעשות אותה המצוה, ואחר שהיא סובלת אותם היסורים בגוף הזה בזה, וגם עונש המיתה ושואחריה, בזה יתכפרו עוונותיו הראשונים, וכבר קדמו לו זכיות מצוות מן זמנו הראשון, וגם החלק שלוקח עתה מן המצוות שעשה ניצוץ זה ובזה היא נשלמת, וכה דרכה בכל הגלגולים עד שיושלמו ניצוציו עד הרגלים וכדין ייתא משיחא.

ודע כי בענין העבירות שעושה עתה זה הניצוץ אין לשאר הנפש עונש עליהם, רק מן הזכיות כי היא מסייעת עתה במצוות דווקא, ונמצא כי כל הנפש היא מתגלגלת בכל חלקיה, אמנם מה ששייך אל זה הגוף הוא אותו חלק

הניצוץ ההוא, ובו תלוי העונש. אמנם בסוד הייבום מתגלגלת כל חלקי הנפש בעצמה לצורך עצמה, והענין כי המתגלגל מחמת עבירה יש לו תקנה ביסורים וכיוצא, אך מי שאין לו בנים לא הצליח כלל ועיקר והרי הוא כאלו אינו, וצריך להתגלגל הוא עצמו בגוף השני הזה והוא גופו העיקרי, ולא ישוב בעת התחיה אל הגוף הראשון, ולא יזכה רק אל אותו רוח דשבק ביה באנתתיה, וכמו שזכרנו בענין הנפש, כן גם כן נוהג בחלקי הרוח והנשמה גם כן וכו'.

**אם גם בפעם השלישית לא נתתקנה,
אין לה תקנה עולמית חס ושלום.**

ודע כי מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי הרשע אינו מתגלגל אלא עד ג' גלגולים הוא סוד הנפש המתגלגלת תחילה לבדה ג' פעמים, ואם בפעם הג' לא התחיל לתקן שום תקנה אז ונכרתה הנפש ההיא לגמרי, אמנם אם התחילו לתקן אז חוזרת להתגלגל אפילו עד אלף דור.

ודע שאם בגוף הראשון עסק הרבה בתורה ולא נשאר לו רק דבר מועט להשלים, הנה איש כזה ודאי שכל מה שעוסק בתורה או במצוות בגוף השני הכל הוא לצורך תיקון נפשו לבד, והנפש תחזור לגוף הראשון העיקרי, כי השני הוא השאלה לבד, וזה סוד שמחת רב ששת כשהיה עוסק בתורה היה אומר חדאי נפשאי לך תנאי לך קראי, והענין כי רב ששת כבר היה בגלגול ראשון אדם גדול, כי היה גלגול החסיד בבא בן בוטא, אמנם נתגלגל על דבר מועט והיה עצב על גופו כי יגע לריק, לכך היה אומר על נפשו חדאי נפשאי פיי אני הגוף איני יכול לשמוח על שאני קורא בתורה, רק השמחה היא לך לבדך כי לך קראי לך

תנאי והכל לתועלתך, ולא לתועלת הגוף הזה כי אתה תחזור בגוף הראשון ולא בגופי זה.

ודע כי המתגלגל על הבנים גופו הראשון נחשב כאלו אינו כנוצר, ולא כשיחזור להתגלגל יוכרחו לבוא נפש רוח ונשמה יחד שלשתן, כי הוא דומה לבנין חדש, וזה אם יעשה מעשים הראויים לזכות אל ג' חלקי נפש רוח נשמה. ודע כי מי שהוא חוזר להתגלגל מחמת שלא היה לו בנים, ואפילו יהיה כשמעון בן עזאי שלא הוצרך להתגלגל על בנים, עם כל זה כשיבא להתעבר באיזה אדם, או להתגלגל באיזה תיקון אחר שחסר ממנו, או לתועלת אחרים, א"א לבא יחידי כי הוא פלג גופא, וצריך לבא בשיתוף אחר בהכרח.

ואמנם כל שאר המגולגלים אינם יכולים להשיג ביחד נפש רוח נשמה, רק תחלה תתגלגל נפשם עד שיזדכך וימות, ואז הרוח מתגלגלת לבדה וכו' וסוד הנפש מתגלגלת עמו בסוד עבור לבד להשלימו, וכו'.

ודע כי לפעמים אפשר שיזכה האדם אל הג' נר"נ בפעם א' ובגוף א', וזה כאשר נתגלגלה הנפש לבדה תחלה, אם אז היא מזדככת כל כך יש לה תקנה, כי כשישן בלילה ומפקיד נפשו ביד השם יתברך ע"ד נפשי אויתך בלילה כמו שנתבאר אצלנו, אז נפשו נשארת למעלה בסוד באר עליון בסוד מ"נ, וכשהוא נעור משנתו נכנס בו הרוח לבד, וזה נחשב לו כאלו נתגלגל פעם אחרת, והולך ומשלים הרוח, ואז תבוא נפשו ותהיה מרכבה אל הרוח, ואז אפשר להיות שניהם יחד בזה הגוף, וכן הענין בחלק הנשמה, כי יצא הרוח ותיכנס הנשמה, ואחרי שנשלמו אז יבא נפש ורוח ויעשו לה מרכבה וכו'.

ודע כי יש יכולת בנפש או ברוח או בנשמה לעלות וללקט

ניצוצות נפשו ורוחו או נשמתו אשר הם למטה בקליפות ויש להם תקנה על ידה, וזה סוד עשרה הרוגי מלכות כי על ידי הריגתם זכו ללקט כל הניצוצות שתחתיהם ולהעלותם אל מציאות יותר מובחרת ולתקנם. ודע כי כל אחד מהניצוצות של שורש הנשמה צריך לקיים כל התרי"ג מצוות, כי אין לך אבר שאין כלול מכולם, אף אינו דומה מי שכבר קיים שרשי כל המצוות אף על פי שהוא לא קיימם, למי שלא קיימו עדיין מן השורש שלו.

ודע כי המצוות שאינם יכולים לקיימם בעולם הזה, כמו הקרבנות וכיוצא, הנה לזה צריכין להתגלגל כל אותן שלא קיימו מצוות אלו אחר שיבנה בית המקדש במהרה בימינו לקיימם, וזהו שאמר רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול כשהטה את הנר בליל שבת, לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמינה. אמנם שאר המצוות כמו יום וכיוצא, אשר אין יכולת באדם לקיימם אם לא שהקדוש ברוך הוא אינה אותם לידו, הנה כאשר איזה אדם שבאה לידו מצוה זו ולא קיימה צריך להתגלגל לקיימה, לפי שבאה לידו ולא עשאה, אבל מי שלא באה לידו יתעבר בזה האחר דרך עיבור ולא גלגול ממש ואז יקיימנו.

שַׁעַר הָאֲמוּנָה

גודל העונש למחוסרי אמונה שאפילו צדיק אם אינו שלם באמונה אין לו עולם הבא

כמה יש להיבהל מדברי הגמרא (סוטה מ"ח) על פסוק "כי מי בז ליום קטנות" (זכריה ד, י) - מי גרם לצדיקים שיתבזבוזו שלחנם לעתיד לבוא, קטנות אמנה שהיתה בהם. והוא תמוה, והלא מדברים כאן בצדיקים, ומאידך נאשמים המה בקטנות

קיב שכר פרשת צו - פרק כ"ד ועונש

אמנה, אלא כמבואר, המבחנים הקטנים של האמונה שמזדמנים לנו לרגעים ומקוממים אותנו לקצף והקפדה, קשה מאד להתמודד עמם תמיד. מדי פעם מנצחים אנו, ואולי מכך ששוכחים מהשגחתו יתברך, אולם עלינו להיות דרוכים ומוכנים למצבים השכיחים הפוקדים את בני האדם יום יום, כי אחרת בכך מתבזבז שלחנו לעתיד לבוא.

נסיון האמונה

מי שכועס על אשתו כשלא עשתה דבר בשבילו,

סימן שהוא מחוסר אמונה חס ושלום.

אדם בקש מאשתו קודם צאתו לעבודה שתסדר לו דבר מה במשך היום. הוא מגיע בצהרים ושאלתו בפיו: האם עשית את בקשתי, ומשיבה לו: סליחה, לא היה לי זמן, או שעונה לו: פשוט שכחתי וכדומה. תיכף מתפרץ הוא: למה שכחת, למה לא בצעת את מבוקשי, ועוד למה ולמה.

לאדם נדמה שאין זה פגם באמונתו, שהרי יהודי מאמין הוא, וכל כעסו הוא על אשתו וזהו ענין נפרד. האין זו קטנות אמונה בהשגחת הבורא, שהוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, האדם אמנם בעל בחירה ואמנם בידו לעשות או שלא לעשות, אולם התוצאה הסופית מוכיחה על רצון השם, שמאחר וכך נעשה כבר, הרי שזהו רצון השם שכן יהיה ולא משהו אחר.

מעשה נורא באחד שהיה לו פרנסה משלושה סוסים

פעם בא ל"חפץ חיים", עגלון אחד, והתלונן לפניו שבמשך זמן קצר נפלו לו שלושה סוסים שהיו נותני לחמו. רבי ישראל מאיר נזדעזע לשמע הדברים האלה, הפסיקו מיד ואמר לו: "חלילה, הרי אזניך אינן שומעות מה שפיך מדבר, האם הסוסים הם נותני לחמך. הרי השם הוא הזן ומפרנס לכל" ולא הפסיק מלתמוה ולדבר לעצמו כל אותו יום כמה סכלים

הם האנשים שאינם מרגישים את בורא העולם המחיה את הכל והזן את הכל, ובמקום זה רואה העגלון את מפרנסו בסוס, הנגר בעץ, החייט במכונת התפירה וכו'.

שער התשובה

תשובה עם חרטה

אברך אחד בא פעם לפני הרב הקדוש מורינו הרב רבי מאיר מפרימישלאן זצלה"ה, ובקשתו שטח לפני הרב הקדוש שחפץ הוא לשוב בתשובה לפני השם יתברך, אמר לו הרב הקדוש מורינו הרב רבי מאיר מפרימישלאן, אם חפץ אתה לשוב בתשובה, מהצורך שיהיה לך חרטה על מעשיך, ענה אברך הלז, בוודאי, כי באם לא הייתי מתחרט, לא הייתי בא לפני הרבי, הזדעק הרב הקדוש מפרימישלאן ואמר לו בזה הלשון, הלזאת בשם חרטה ייקרא, "מאיר" יספר לך את אשר נקרא חרטה, והתחיל לספר בזה הלשון:

פעם היה אברך אחד אשר קיבל לעת חתונתו נדוניא בסך מאתיים זהובים, כדי שיהיה לו סכום מוכן לפשוט ידו במסחר לאחר חתונתו, אברך הלזה יצא לשוק וקנה מכספו אריג בחמשה פרוטות המעטער, בסך הכל של ארבעת אלפים מעטער בשווי של מאתיים זהובים, ויהי היום, ואברך זה יצא עם סחורתו ליומא דשוקא, כדי למכור את סחורתו ולהרוויח בה.

ובהגיעו למחוז חפצו לרחוב השוק, שמע קול קורא ומכה בתוף, (כידוע שבימים ההם הכריזו על מחיר הסחורות בהכאת תוף) פנה האברך אל אחד הסוחרים ושאלו מה הוא הכאת התוף, ענה לו שמכריזים שעלה מחיר האריג לעשר פרוטות המעטער, כמובן שאברך זה שמח בלבבו שיוכל

קיד שכר פרשת צו - פרק כ"ד ועונש

למכור את סחורתו בכפליים, ויש כבר בידו ריוח נקי של מאתיים זהובים, נכנס עם עגלתו לרחוב השוק כדי לחפש מקום מתאים להעמיד דוכנו ולהתחיל למכור הסחורה, בעוד שהוא מחפש מקום חניה, שמע קול מבשר ואומר שכבר נתייקר מחירי אריגים ועולה עשרים פרוטות המעטער, ועד שהוא מתמלא שמחה מהתייקרות השער, שמע מרחוק עוד הפעם את קול המכריז ואומר, שמעטער אריג, עולה כבר שלושים פרוטות ובדרך זה עלה מחיר האריגים למעלה למעלה, עד ששמע שמעטער אריג עולה כבר זהוב שלם, והיינו מאה פרוטות והוא עדיין לא התחיל למכור את סחורתו, (כל זה מספר הרב הקדוש רבי מאיר מפרימישלאן אל האברך שבא לקבל תשובתו).

אד, כיון שכבר פנה יום, חשב לו אברך זה בלבו, על מה ולמה אמהר כעת למכור את סחורתי, והנה כבר לפנות ערב, והלא ממילא כבר נתעשרתי והון רב ועצום בידי כי את כל הסחורה קניתי רק במאתיים זהובים, וכעת סחורתי שוה הוא, ארבעת אלפים זהובים, ובין לילה נתעשרתי הון ועושר כזה, ומה לי למהר, הנה אסור לאכסניא לאכול ולהשביע נפשי, ולנוח קצת מעמל וטורח הדרך, ובבוקר אלך ואמכור את סחורתי ואשוב לביתי כשהון ועושר בידי, אומר ועושה הוא, ונכנס לבית מרזח, וצוה שיביאו לו בשר ודגים וכל מטעמים, ופרפראות ולפתו, ובסוף יין ישן נושן, כדרך הנגידים, כי בטוח וסמוך היה שהנה כבר נתעשר עושר רב, ואחר כך צוה שיכינו לו מטה מוצעת היטב, ושכב לנוח מעמל הדרך, ולפני שינתו התחיל לחשוב חשבונות מה יעשה עם כל ההון והעושר הזה.

ויהי בבוקר כאשר יצא האברך זה לרחוב השוק, שמע קול מכה בתוף ומכריז, וכאשר שאל על קול המכריז, ענו לו שכרוז יוצא, שמחיר האריג ירד פלאים, ובעד שלשה פרוטות... יכולים לקבל מעטער אריג, (כי כאשר שמעו הסוחרים שאריגים עובר

שכר פרשת צו - פרק כ"ד ועונש קטו

לסוחר הוא, וחסר סחורה מסוג זה על השוק, הביאו סחורה זאת מכל הכפרים הסמוכים, עד שנתרבה סחורה זאת, ועל ידי זה ירד מחירה פלאים כמובן).

וכמובן שאברך זה נהיה לו שחור בעינים וראשו הסתחרר עליו, והתחיל לתלוש שערות ראשו, והחל צווח ככרוכיא, אוי לי, ווי על נפשי, ומה עשיתי ובין לילה נתהפך לעני מרוד, ואפילו את הקרן לא אוכל להוציא, ואילו הייתי מוכר את סחורתי רק בעת שהגעתי אל השוק, גם כן הייתי מרויח בכפליים, ועכשיו במו ידי איבדתי את כל הוני ורכושי, ומה מרה היתה עליו נפשו, ונוסף על כל זה, עוד אכל סעודה כזאת, ועל חשבון מי עשה זאת, ולא די שלא נתעשרתי, עוד נהיה בעל חוב, וכל זאת הוא מפני שלא מכר את סחורתו ביום אתמול וכו' וכו'.

וסיים הרב הקדוש רבי מאיר מפרימישלאן זצלה"ה את דבריו, ואמר אל האברך אשר ישב לפניו שביקש לשוב בתשובה, מעצמך אתה יכול להבין האיך שהתחרט אותו אברך על אשר לא מכר את סחורתו בעיתה, ואבד את כל הונו, חרטה כזאת הוא תקרא בשם "חרטה", ואם מתחרטים באופן כזה כמו שאברך הנזכר לעיל התחרט או אז יכולים לשוב בתשובה אמיתית לפני המקום ברוך הוא (דרכי הצדיקים פרק ג').

שער הגלגולים

זה לשון רבי חיים ויטל (בספר שער הגלגולים הקדמה כ"ב דף כ"א ע"ב) וכבר כמה פעמים הייתי עם מורי ז"ל הולך בשדה, והיה אומר לי: הנה איש אחד הנקרא בשם כך והוא צדיק ותלמיד חכם, ולסבת עוון אחד פלוני שעשה בחייו, הוא עתה מתגלגל תוך אבן זה או צמח זה וכיוצא בו כמו שיתבאר

לקמן, ומעולם לא הכיר בו מורי ז"ל, והיינו חוקרים אחר הנפטר ההוא והיינו מוצאים את דבריו כנים ואמיתיים, ואין להאריך בדברים אלו כי לא יכילם ספר, ולפעמים היה מסתכל מרחוק ת"ק אמה בקבר אחד שבין עשרים אלף קברים אחרים, והיה רואה נפש המת הנקבר שם עומד על הקבר ההוא, והיה אומר לנו בקבר ההוא קבור בו איש פלוני ושמו פלוני, ומענישים אותו עונש פלוני על עוון פלוני, והיינו חוקרים על האיש ההוא ומצאנו את דבריו נכונים ואמיתיים, וכאלה רבות וגדולות לא יכילם רעיון.

כותב הרב ר' שמואל ויטל : אמר שמואל : זכורני ביום ראש השנה שהיה מורי אבא מארי ז"ל דורש על המים ביום תשליך, ראינו צפרדע באה בנהר, והתחלנו להשליך עליה אבנים ואבא מארי ז"ל היו עיניו סגורות ודורש בתורה כדרכו, ומקול צפצוף הצפרדע פתח עיניו וגער בנו ואמר לנו : שהיתה נשמה אחת שבאה לשמוע תורתו ובאה מלובשת בצפרדע זו, ולכבודה התחיל לדרוש בענין צפרדע, למה נקראת צפרדע, לשון צפור דעה.

הצדיק מוה"ר משה גלאנטי אב"ד העיר צפת ספר פעם על מה שראה ושמע בהיותו במחיצת האר"י הקדוש, "כשהגיע לעיר הקודש צפת", ספר מוה"ר משה גלאנטי, הלך לעין הזיתים להשתטח על קברו של רבי יהודה בר רבי אלעאי אני נלוותי אליו ועמדתי סמוך למקום שהוא עמד. והנה ראינו עורב עומד על אחד מענפי עץ הזית שהיה במקום, וקורא קר"ק קר"ק פעמים רבות. זמן מה עמדנו שם ואז שאל אותי האר"י אם הכרתי אדם אחד בשם שבתי שהיה גובה מיסים בצפת, השבתי לו שאני אכן הכרתי יהודי זה והוספתי שהיה האיש הנ"ל אכזר ורע לב והיה מציק ליהודים בגביית המסים, "ובכן דע לך", אמר לי האר"י הקדוש, "שנשמתו של אותו יהודי מגולגלת בעורב הזה, ובקולות שהוציא מפיו ספר לי

שאני אכן הכרתי יהודי זה והוספתי שהיה האיש הנ"ל אכזר ורע לב והיה מציק ליהודים בגביית המסים, "ובכן דע לך", אמר לי האר"י הקדוש, "שנשמתו של אותו יהודי מגולגלת בעורב הזה, ובקולות שהוציא מפיו ספר לי שהוא פלוני בן פלוני ובגלל אכזריותו במיוחד כלפי העניים שהיה פושט גלימתם מעל כתפיהם והמשכבות מתחת גופיהם, נענש להתגלגל בעורב ולהצטער מאד. "ועתה", סיים האר"י את דבריו, "מבקש הוא ממני שאתפלל עליו. להפתעתי", סיים מן ה"ר משה גלאנטי את ספורו: לא נענה לו האר"י הקדוש, אלא פנה אליו ואמר: "רשע לך לדרכך כי אינני מתפלל עליך!" באותו רגע פרח לו העורב ונעלם. (שבחי האר"י).

איש אשר היה בקי בש"ס בבלי ירושלמי

ספרא ספרי ותוספתא מגולגל בדג

הרב הקדוש רבי יצחק מסקוירא ספר, שכאשר היה אביו המגיד הקדוש רבי מרדכי בעיר באהסלוב, הביא לו אחד מאנשי שלומו, דג גדול לכבוד שבת קודש. הרבי בכבודו ובעצמו השגיח ברוב כונה על הכנת הדג ובישולו ובליל שבת קודש אכל ממנו חלק גדול. אחר כך פנה אל בניו שישבו לידו ואמר: "אכלו נא מן הדג הזה שרדף אחרי דרך שלושים ערים, האיש אשר היה מגולגל בדג זה" הוסיף ואמר "היה בקי בש"ס בבלי וירושלמי, ספרא ספרי ותוספתא". (סיפורים ומאמרים יקרים)

אחד מהדברים שהאדם נותן חשבון בפטירתו, אם חקר

מהות נשמתו, מה בא לתקן בזה העולם

בזוהר [חדש] שיר השירים (ע, ד) אמרו, כי אחד מהדברים שהאדם נותן חשבון בפטירתו, **אם חקר מהות נשמתו, ועל מה זה בא לעולם, ומה בא לתקן בזה העולם.** כי כאשר האדם ישים על לבו הדברים האלו יהיה זריז כגבור לרוץ אורחות חיים, לתקן מה שמוטל עליו לתקן, כדי להשלים כוונת הבורא, בעוד שנשמת אלוקי באפו, עד אשר לא יחשכו כוכבי נשפו.

מורא מקדש

- מצות התוכחה והגערה -

מצות עשה על כל איש מישראל הוכיח את חברו, כשראו שחטא, שנאמר "הוכח תוכיח את עמיתך" (רמב"ם דעות ו').

וכן אמרו (שבת קי"ט): לא חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הוכיחו זה את זה.

הלכה היא במצות תוכחה שהמוכיח את חברו צריך להוכיחו בנחת ובלשון רכה שנאמר "ולא תשא עליו חטא", שלא לדבר בתחילה קשות (רמב"ם שם). ובמדבר בשעה שהשליח ציבור חוזר התפילה מבואר (אורח חיים סימן קס"ד ז'): "אם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערים בו".

- מורא מקדש לר' ייבי סבא -

המדבר בבית הכנסת דברי חול אין לו חלק באלקי ישראל מצות אנכי ה' אלוקיך, מי שרוצה לקיים ולקבל עול מלכותו ברוך הוא, לא ידבר בבית הכנסת כמו שכתוב בזוהר תרומה (דף קל"א): ומאן דמשתעי בבי כנישתא במילין דחול [ומי שמשוחח בבית הכנסת בדברי חול], ווי ליה דאחזי פרודא, [אוי לו שמראה פירוד], ווי ליה דגרע מהימנותא, [אוי לו שגורע האמונה], ווי ליה דלית חולקא באלהא דישראל, [אוי לו שאין לו חלק באלוקי ישראל], דאחזי דהא לית אלהא, ולא אשתכח תמן [ולית לה חולקא בה], [שמראה שהרי אין לו אלוקי, ולא נמצא שם, [ואין לו חלק בו]], ולא דחיל מנה, [ולא ירא ממנו], דאנהיג קלנא בתקונא עלאה דלעלא [ונוהג קלון בתיקון העליון שלמעלה], וכו'.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קיט

בעזרת השם יתברך

פרשת שמיני - פרק כ"ה

שַׁעַר הַכְּשָׁרוֹת

בו יבואר עד כמה צריך להיזהר

בעניני כשרות המאכלים

**כל האוכל מאכלות אסורות - כל מה שסובל האדם
בעולם הזה הוא מפני שלא נזהר במאכלות אסורות.**

(זוהר חלק ג' דף מב עמוד א')

הרבה אנשים שואלים מה הרעש הגדול כל כך בענין שנותנים לילדים קטנים מוצרים שיש עליהם חשש שהוא לא כשר, שבאמת אסור להכניס אותם לפה, ואשר בכל זאת מכניסים אותם הביתה ומשתמשים בהם, ואם כן מדוע אחינו בני ישראל קדושים הם ונזהרים מאוד בדבר הנוגע דוקא לילדים ותינוקות שאינם מבינים כלל ענין הכשרות.

התשובה לכך, שדוקא אצל ילדים צריכים מאוד להיזהר ובזה קיים החורבן של היהדות החרדית כולה, התלוי הן בעניני כשרות, והן בעניני צניעות, והן בעניני מדות דרך ארץ. כאן מדובר באותם הילדים הגדלים להיות תלמידי החכמים ויראי שמים של הדור הבא, וכאשר מפטמים אותם במאכלות אסורות, הרי שקיימת סכנה גדולה לעתיד, כי ילד שפיטמו אותו במאכלות אסורות, לא ניתן לצפות ממנו שיגדל כילד טוב וכשר, כל ילד שמפטמים אותו בחשש טריפות, אינו יכול לגדול (הן ילד והן ילדה) בעניני תורה, בעניני צניעות, בעניני כשרות, בעניני יראת שמים ועוד כראוי, כי אפילו אצל עוף (תרנגול) פשוט אם מפטמין אותו במאכלות אסורות, אז

קכ שבר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

אנו פוסקים כי העוף הופך להיות טריפה בדיוק כמו "דבר אחר" (חזיר) (יו"ד ה' טריפות סימן סמך אלף), ואותו דבר כותבים הספרים הקדושים (רמ"ה, של"ה הקדוש, אור החיים הקדוש, ראשית חכמה, ועוד) ובודאי להבדיל שהדבר חמור בהרבה אצל ילד יהודי.

לכן אנו חייבים להכניס הרבה כוחות להאכיל הילדים במאכלות כשרים, ורק לאחר מכן נוכל לקוות לעזרתו של הקדוש ברוך הוא, וכך אנו מקוים שנוכל לעשות הרבה בעניינים הקשורים ליהדות, כמו למשל בענייני צניעות, כשרות, חינוך וכו'. אל תשכחו, שהגזירה הזו אצל המן להרוג את כל היהודים היה רק בענין אכילת טריפות (מגילה י"ב).

ובספר "אמרי ש"י" כתוב, שחכמינו זכרונם לברכה שואלים **המן מן התורה מנין**, היכן מרומז בכל התורה הענין של המן, ועל כך השיבו שהוא מרומז בפסוק **"המן העץ אשר צויתוך לבלתי אכל ממנו אכלת"**. ואם כן מה השייכות של הפסוק בפרשת בראשית לענין של המן.

רואים לפעמים איך שיהודי מאבד את צלם האלוקות שלו, הוא נהיה מושחת עד כדי כך שהוא מוכן להכחיד את אחיו, ומהיכן נובע השחתה כזו אצל יהודי, זה קורה מכך שאין אוכלים כשר, שהוא מטמטם את הלב, כפי שהרמב"ם כותב שהאוכל נהיה דם, והדם זורם ללב ומטמטם אותו עד שהוא הופך אותו ל"המן" יהודי, כי הוא אכל דבר ש"צויתוך לבלתי אכל ממנו", עד כאן. רואים מכך שלאכול אוכל שאינו כשר גורם לרעה הגדולה ביותר.

ולכן אומרים **ארור המן אשר בקש לאבדי** כי הוא האכיל את בני ישראל במאכלות אסורות, על ידי כך היה לו את הכח לגזור על היהודים גזירות קשות (מגילה י"ב).

כתוב בב"ח (אור החיים סימן תר"ע) וזה לשון קדשו: **בפורים**

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קכא

היתה עיקר הגזירה לפי שנהנו מסעודתו, על כן נגזר עליהם להרוג ולאבד את הגופים שנהנו מאכילה ושתיה של איסור ושמחה ומשתה של איסור, וכשעשו תשובה עינו נפשותם כמו שכתוב במגילת אסתר "לך כנוס את כל היהודים ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים" לפיכך קבעום למשתה ויו"ט לזכור את עיקר הנס.

ולכן אומרים ברוך מרדכי היהודי כי בזכותו היהודים ניצלו מגזירתו של המן, הוא נזהר שיהודים לא יכשלו במאכלות אסורות, ולכן הוא ישב בשער המלך לשמור שאסתר לא תאכל אוכל שאינו כשר.

ורק בזכות זה שנשמרו ממאכלות אסורות ניצלו היהודים, ולכן קראו להם "יהודי", כי שום אוכל שאינו כשר לא נכנס לפיהם.

ואנו רואים כי העון של מאכלות אסורות הביא עוד הרבה גזירות רחמנא ליצלן. ראה בספר הקדוש ישמח משה על מגילת אסתר שכתב על פסוק (שם ט', כ"ה) "וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם, ותכתוב אסתר בת אביחיל וגו'", הנה כפל הענין במילות שונות. ונראה לי על פי מה ששמעתי, כי המסורות היא תי"ו "ותכתוב" גדולה, וחי' של "חוי"ר" גדולה הוא תי"ח, רמז שאותה הגזירה שהיתה אז, ראויה להיות נכתבת על שנת תי"ח והבן. ועל פי זה אתי שפיר הרמז ששמעתי כי יד על כ"ס הוא רי"ת כ' סיון עד כאן שמעתי, כי שייך לזה מלחמה להשם בעמלק כי הלא היא גזירת עמלק כני"ל וישמע חכם ויוסיף לקח דאף שהי' נגזר אז כלי' חס ושלוש ובת"ח לא היתה כליה, נראה לי שהכליה היה נגזר בדרך זה כמה נפשות מישראל שהיו ראויים להיות ביי"ג באדר ששברו אויבי היהודים, נגזר שנפשות במנין זה יהרגו, וממילא הי' כלי' חס ושלוש, אחר כך כשניחם על הרעה ומדת הדין אינו חוזר בריקניא ניתן לו אלו

קכב שכו פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

נפשות בפזרון כי כמה הריגות היה כמבואר בספר שבט יהודה, רק שנרמז ת"ח שהוא הי' הרג היותר גדול והרווחה היה שאם היה אז בפעם אחת היה נשכח זכר ישראל חס ושלוש מה שאין כן על אופן זה, ועל כן השמחה, והנה פורים הוא על שם הפורים להרג ולאבדן, ועל כן אמר "וימי הפורים האלה" רצה לומר, שניתנו להרג ולאבדן לא יעברו מתוך היהודים ר"ל לא יפטרו בלא כלום כי גבה דילי בעוונותינו הרבים, רק ההרוחה - הוא - "וזכרם" - ר"ל של היהודים - "וזכרם לא יסוף מזרעם", כדי שלא יסוף זכר זרע ישראל, ועל זה מפרש והאיך זה, ותכתוב אסתר בת אביחיל ת' וח' גדולה שכתבה על ת"ח כנ"ל והוא פליאה בס"ד עכ"ד.

בתורה הקדושה כתוב: "ואנשי קודש תהיון לי", (שמות כ"ב).

על המילים "ואנשי קודש תהיון לי" אומר רש"י: אם אתם קדושים ופרושים מנבילות וטריפות הרי אתם שלי, ואם לאו אינכם שלי, הפשט הוא כך: הקדוש ברוך הוא אומר כשהיהודים יהיו קדושים, הם לא יאכלו נבילות וטריפות, אז הם יהיו שלי, וכשהם יאכלו נבילות וטריפות הם לא יהיו שלי, ועל המלים "לכלב תשליכון אותו" אומר רש"י: שהכלב נכבד ממנו, הכוונה שכמישהו אוכל טריפות הוא יותר גרוע מכלב.

אנו צריכים להבין: למה אצל אף לא תעשה, אצל שום עבירה, אינו אומר הקדוש ברוך הוא שאם תעשה את העבירה לא תהיה שלי, ולמה בטריפות אומר הקדוש ברוך הוא שאם אתם אוכלים טריפות אינכם שלי, הכוונה היא שאם אוכלים טריפות אין נחשבים עוד ליהודי.

התוספות שואל (חולין ה.) איך הגמרא אומרת שהקדוש ברוך

הוא שומר את הצדיקים שחלילה לא יכשלו בדבר עבירה כשאינם יודעים על כך, הלא אנו מוצאים בגמרא (מכות ה. ושבת יב) איך ששני תנאים צדיקים עשו עבירה כשלא ידעו, ותוספות אומרים שאם הם לא יאכלו מאכלות

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה **ועונש** קכג

אסורות אז בודאי שלא יכשלו בעוון מסוג כזה שאין יודעים עליהם כלל, אבל לא מעבירות מסוג אחר, ועוד צריך להבין מדוע העון של האוכל שאינו כשר חמור בהרבה מכל איסורי ה"לא תעשה" האחרים.

בירה דעה סימן פ"א כתוב כך: ילד שלא ישתה חלב מאינה יהודיה, כי חלב של גויה סותר את הלב, וכשם יהודיה נותנת חלב לילד אסור לה לאכול טריפות, כי זה סותר את הלב של הילד וגורם לכך שלילד יהיה אחר כך טבע לא טוב.

ענה ניתן להבין מדוע אצל העבירות האחרות אין הקדוש ברוך הוא אומר שאם תעשו את העבירה ההיא לא תהיו שלי, ואילו רק בטריפות אומרת התורה שאם תעשו את העבירה לא תהיו שלי, כי כשאוכלים טריפות הלב מתטמטם, ואז הגוף וכל האברים הופכים להיות טריפה, ואז הוא כבר אינו מסוגל לעשות שום דבר טוב, שום מצוה, ומושך אותו רק לכיון העבירות.

הגמרא (שבת קה) אומרת: כך היא דרכו של יצר הרע וכו', היצר הרע אינו משיא את האדם מיד שחלילה יעזוב את היהדות וישתמד, כי אם הוא יתחיל מיד בכך, הוא בודאי לא יאזין לו, רק הוא מתחיל בעבירות קטנות, ומשם הוא פונה לעבירות רציניות יותר עד שהוא מוריד אותו לפי שחת, וזה שאוכל טריפה, ולבו מתטמטם והופך להיות טריפה, וכך הדם וכל האברים הופכים להיות מורעלים, ומושך אותו לעשות עבירות, וממילא קל מאוד ליצר הרע להציע לו ללכת לעבוד עבודה זרה רחמנא ליצלן, ולכן אומר הקדוש ברוך הוא, שאם אתם אוכלים טריפות אזי אתם אינכם שלי, כי אכילת טריפות גורמת לכך שהוא במהרה יהפוך ללא יהודי רחמנא ליצלן.

וכך אומר לנו עדות רבה של צאנו זצ"ל, שהי' מדינות שלמות

קכד שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

בגרמניה השתמדו בגלל שאכלו משוחטים שאינם מהוגנים.
ובזכות זו של אכילת כשר נזכה להנצל מכל צרה חס ושלום
ובמהרה נזכה לגאולה שלימה אמן.

**כל האוכל מאכלות אסורות - מטמא נפשו ודנין אותו
לאחר מיתתו כאדם מגואל, כי הקדוש ברוך הוא גואלו
בעולם הזה ובעולם הבא** (זוהר חלק ג' דף מ"א ודף מ"ב עמוד א')

א. בזוהר הקדוש כתוב (ויקרא דף מ"א:): זה שאוכל מאכלות
אסורות דנים אותו לאחר 120 שנה כאדם מכוער, כי
הקדוש ברוך הוא מגעיל אותו בעולם הזה ובעולם הבא.

ב. עוד כתוב שם (ויקרא דף מ"ב): כל זה שאדם סובל בעולם הבא
כל זה בגלל שהוא לא היה זהיר במאכלות אסורות עכ"ל,
כי זה נורא בכדי להעלות על הדעת את חומר האיסורים של
המאכלות האסורות.

ג. עוד כתוב שם (ויקרא דף מ"א:): שעל ידי אכילת המאכלות
האסורות צלו נמשך לסטרא אחרא ר"ל **והוא הופך להיות
מגעיל, ושורה עליו רוח טומאה, והוא יודע שאין לו יותר חלק
באלוקי ישראל, ואוי להם כי אף פעם לא יצליחו להגיע
לחלקו של הקדוש ברוך הוא חס ושלום.**

ד. עוד כתוב שם (ויקרא דף מ"ב): **כשהוא אוכל מאכלות אסורות
הוא יוצא מרשות הקדושה ונכנס רחמנא ליצלן לרשות
הטומאה עכ"ל, שהכוונה לכך היא שכל התורה והמצוות שלו
מופנים לסטרא אחרא כפי שכתוב על כך באריכות בספרים
הקדושים.**

ה. וזה לשון **היסוד ושורש העבודה**: (שער הבכורות פ"ד ד"ה
הגידה לט), האם אינו ראוי לאדם לזרוק את עצמו על
האדמה, להכניס אדמה לפיו, ושדמעות כמו מים יזלו מעיניו
ביום ובלילה לא לנוח וזאת אם הוא יכול לשער בנפשו שאולי

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קכה

חלילה בחייו הוא לא היה נזהר מספיק במאכלות אסורות, שחומר העוון והעונש על עבירה זו יותר חמורה מכל העבירות שבעולם על פי הזוהר הקדוש, כי על כל העבירות שבתורה אפילו על אלו שחייבים עליהם מיתת בית דין, בכל זאת לאחר שהוא קיבל את העונש בגהינם על עבירה זו ועל עבירות אחרות הוא מגיע בסופו של דבר לגן עדן, ולכל הפחות יש לו בסופו של דבר חלק לעולם הבא, אבל **מי שטימא את עצמו במאכלות אסורות, אין לו חלק באלוקי ישראל ואין לו חלק לעולם הבא, והוא נשפט לדורי דורות.**

ועוד מה אני יכול לכתוב ולדבר על לבות בני ישראל, האם זה לא מספיק הזוהר הקדוש שציינו לעיל שצריך לעורר את לב האדם כשהוא נזכר בכל אלו שילך ויכה על המזל הרע שלו אם הוא לא יתאר לעצמו את כל שהזכרנו כו'.

ועל כן אחים וידידים יקרים, כל אדם שיש לו את הראש להבין ולדעת את חומר האיסור רחמנא ליצלן, ולא יקח ללב לשמור ולהיזהר בכדי ללמוד לעתיד, ולהיות זהיר בכל מיני זהירות מהעוון הנורא הזה שאפילו אצל ספק ספיקא שיש באוכל או במשקה הזה עד כאן לשון ספר הקדוש יסוד ושורש העבודה עיין שם עוד באריכות.

כל האוכל מאכלות אסורות -

מטמא נפשו ונכנסת בו מחשבת מינות וכפירה (רמב"ם)

א. הגה"ק ר"ה קאלאמייער מביא בספרו עת לעשות (ח"א שאלה צב מערכת מאכלות אסורות) **העבירה של המאכלות אסורות חמור מאוד**, חוץ מזה שעוברים על לא תעשה בכל כזית, וחייבים במלקות, והוא נקרא רשע, הוא גם גורם לעצמו רעה גדולה ואסון גדול, כי **גופו מפוטם באיסור, כי האוכל שאינו נקי נותן לו את הכח והאנרגיה, ובדרך זו נשמתו מסתאבת.**

קכו שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

ועבירה גוררת עבירה, וממילא אחר כך קשה לו לקיים את מצוות היהדות, וזה מונע ממנו את הדרך האמיתית ליראה ולאהוב את השם יתברך ולעבדו באמת ובתמים, ובכל זאת הם מזלזלים במאכלות אסורות.

ישנם חלקים שכל ביתם אינו מתנהל כלל על פי כללי הכשרות, וישנם אחרים שאצלם הבית מנוהל על פי כל כללי הכשרות, אך העבירה היא קלה מאוד בעיניהם, וכשהם נוסעים באניה או ברכבת הם מקילים לעצמם ואוכלים מכל הבא ליד, וממילא לבם מתטמטם.

כשהם יגיעו לעת צרה והם יצחקו להשם יתברך אז השם יתברך ישמע להם, ואותם אלו המטמאים ומשקצים את נפשם, כשהם מפטמים את נפשם באכילת נבילות וטריפות עליהם אומר השם יתברך **לא עמי אתם אתם אינכם שייכים לי** עכ"ל ועיין שם יותר.

ב. הדברי חיים הקדוש כותב (יו"ד ח"א סימן ז') אין עוד עבירה כל כך חמורה כמו אוכל שאינו כשר, שזה גורם לטמטום הלב, וזה מה שגרם שקהילות גדולות ירדו מדרך האמת והשתמדו רחמנא ליצלן, כל זאת כי אכלו מאכלות אסורות, ועל ידי זה עלו להם רעיונות לא טובים לראש ותוך תקופה קצרה עזבו את דרך השם (ע"ש מובא בדרכי תשובה סימן א').

ג. הרמב"ם כותב (כפי שזה מובא בספר הקדוש דגל מחנה אפרים עקב דיבור המתחיל "ומלתם", ובצפנת פענח פרשת יתרו סוף דיבור המתחיל שמעתי בשם הבעש"ט הקדוש עיין שם) שזה שאינו נזהר ממאכלות אסורות השכל שלו נמשך לטומאה והוא מגיע על ידי כך חלילה לכפירה רחמנא ליצלן, והוא אינו מקבל מוסר מחכמי הדור, והוא מביא על עצמו אסונות עכ"ל.

ד. החובת הלבבות כותב (שער התשובה פרק ה') **שיתרחקו משבעים דברים שהם מותרים המסוגלים להביא את**

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קבז

האדם לאיסור חלילה, למשל דברים שהם רק ספק איסור לפני שחס ושלום יכשלו חלילה בדבר שהוא איסור.

ה. השל"ה הקדוש כותב (שער האותיות אות ק') בשם רבו המהר"ש ז"ל **להתרחק אלפי אמות מחשש מאכל של איסור כי זה משאיר רושם על הגוף וזה נשאר לנצח.**

ו. כתוב בדרך חסידים (מערכת אכילה אות כ"ב בשם אור הגנוז פרשת תולדות), כשנזהרים לאכול בקדושה הכח של האדם מתחזק מהמאכלים ללמוד ולהתפלל בלי מחשבות זרות, אבל כשהוא אוכל מאכלות אסורות חס ושלום מתגבר כח היצר הרע והוא אינו יכול להתפלל כמו שצריך בלי מחשבה זרה.

ז. החתם סופר הקדוש כותב (תורת משה פרשת קדושים דיבור המתחיל המתקדשים), **שרוב האפיקורסות רחמנא ליצולן שבא על האדם בא הדבר ממאכלות אסורות.**

שער קדושת השבת

והיה ביום הששי והכינו – היראת שמים והפחד של קדושת השבת

בכל ערב שבת אחר חצות היום היה הרב הקדוש רבי אלימלך מליזינסק זכרונו לברכה מרגיש, שקדושת יום השבת מקשקשת באזניו כפעמון, והיה מוכרח לאטום אזניו בפני הקול המקשקש. וכל מי שהיה נמצא אז בביתו, היו פלצות ורעדה אוחזים אותו, ומשרתיו היו מוכרחים להכין ולתקן הכל קודם חצות היום, כי אחר חצות אם עשה אחד

קכח שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

מהם איזה מעשה של חול בבית הצדיק, היה נופל מידו הדבר או החפץ שאחז, וכל מה שבתוכו היה מתקלקל.

סיפור נורא מאגרת ששלחה השבת להרב אברהם אב"ן עזרא זכרונו לברכה (הנקרא ראב"ע)

אמר הכותב: היות והשבת קודש מתחלל באופן מבהיל ומחפיר אשר תחשכנה עינינו מראות בלי בושת פנים, ומפגינים במסירת נפש נגד מהרסי ומחללי שבת קודש בפרהסיא. לזאת אמרנו להדפיס עתה המעשה נורא מ"אגרת השבת" שנשלח להרב אבן עזרא, ועוד איזה סיפורים נוראים ונפלאים מה שקרה מכבר למחללי שבת קודש, שנענשו ביסורים רחמנא ליצלן בזה ובבא, אולי יתעוררו ויתנו לב וישובו על ידי זה, ושכרם כפול מן השמים.

בשנת ארבעת אלפים ותשע מאות ותשע עשרה בחצי הלילה ליל שבת בארבעה עשרה לחדש טבת, ואני אברהם הספרדי הנקרא אבן עזרא הייתי בעיר אחת מערי האי הנקרא קצה הארנון שהוא גבול שביעי מגבולות ארנון נושבת, ואני הייתי ישן ושינתי ערבה עלי ואראה בחלום והנה עומד לנגדי כמראה גבר ובידו אגרת חתומה, ויען ויאמר אלי קח זאת האגרת ששלחה אליך השבת ואקוד ואשתחוה להשם ואברך השם אשר כבדני זה הכבוד ואתפשונו בשתי ידי וידי נטפו מור ואקראנה ותהיה בפי כדבש למתוק, אך בקראי הטורים חס לבי בקרבי וכמעט יצאה נפשי, ואשאל העומד לנגדי מה פשעי ומה חטאתי כי מיווס שידעתי את השם הנכבד והנורא אשר בראני ולמדתי מצותיו לעולם אהבתי את השבת, ובטרם בואה הייתי יוצא לקראתה בכל לבי, גם בצאתה הייתי משלחה אותה בשמחה ובשירים, ומי בכל עבדיה כמוני נאמן ומדוע שלחה אלי.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קכט

וששים בו זקנים עם נערים.
ובי לא יספדו על מות ישרים.
והגרים אשר הם בשערים.
בסוסים וחורים ושירים.
וגם יבדיל חשובים כנזירים.
ביומי נפתחו מאה שערים.
ונכון מצוא חפץ ודבר דבר.
ושמרתיק מכל אשם.
בזקניתיך שגגה נמצא בך.
ושם כתוב לחלל יום שביעי.
לחבר איגרת דרך האמונה.
למען שמרתני מאוד
מימי נעורים.
אשר הובאו אליך הספרים.
ואיך תחשה ולא תדור
נדרים.
ותשלחם אל כל העבדים.

זאת האגרת וזאת היא
אני שבת עטרת דת יקרים.
ובין השם ובין בניו אני אות.
ובהכל מעשיו כלם אלקים.
ולא ירד אז מן.
אני עונג לחיים על האדמה.
אני חדות זכרים גם נקיבות.
ולא יתאבלו בי אבלים.
השקט ימצאו עבד ואמה.
ינוחון כל בהמות הם ביד איש.
וכל משכיל ביינו הוא יקדש.
בכל יום ימצאו שערי תבונה.
מכובד מעשות דרך.
רביעית בעשרת הדברים.
ברית עולם לכל דורות
ודורים
וכן כתוב בראשית כל ספרים.
למען אהיה מופת להורים.
ומרגוע לעם שוכני קברים.

ויען ויאמר אלי ציר השבת הוגד הוגד לה אשר הביאו תלמידך אל ביתך אתמול ספרים פרושי התורה ושם כתוב לחלל את השבת, ותאזור בעבור כבוד השבת להלחם במלחמות התורה עם אויבי השבת ולא תשא פני איש.

ואיקץ ותתפעם רוחי עלי ונפשי נבהלה מאוד מאוד, וארחץ ידי ואוציא הספרים חוצה אל אור הלבנה והנה כתיב שם פירוש ויהי ערב ויהי בוקר, והוא אומר כאשר היה בוקר יום שני עלה יום א' שלם כי הלילה הולך אחר היום, וכמעט קרעתי בגדי, וגם קרעתי זה הפירוש כי אמרתי טוב לחלל שבת אחת ולא יחללו ישראל שבתות הרבה אם יראו זה הפי' הרע, גם נהיה כולנו לעג וקלס בעיני הגוים, ואתאפק בעבור כבוד שבת ואדור נדר אם אתן שנת לעיני אחר צאת יום הקדוש עד שאכתוב אגרת ארוכה לבאר את ראשית יום התורה להרים מכשול ולהסיר פח ומוקש, כי כל ישראל הפרושים גם הצדיקים עמהן יודעים כי לא נכתבה פרשת בראשית מעשה השם יתברך בכל יום רק בעבור שידעו שומרי התורה איך ישמרו השבת כאשר שבת השם יתברך לספור ימי בראשית.

והנה אם יהיה סוף הששי עד בוקר יום השביעי היה לנו לספור הלילה הבא, הנה זה הפירוש מתעתע כל ישראל במזרח ובמערב גם הקרובים גם הרחוקים גם החיים, והמאמין בפי' זה השם יתברך ינקום נקמת השבת ממנו, והקורא אותו בקול גדול תדבק לשונו לחכו, גם הסופר הכותב אותו בפירושי התורה ידיו יבש תיבוש ועין ימינו כהה תכהה, ולכל בני ישראל יהי אור.

ועל זה חבר הקדוש רבינו אבן עזרא ספר "אגרת השבת", בראיות נכוחות ובביאור הכתובים והלכות גדולות

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה **ועונש** קלא

בחשבונות תקופות ומזלות מוכיח צדקת הקבלה לשבות מערב ועד ערב, עיין שם.

שַׁעַר חִיבוֹט הַקֶּבֶר

עובדא נוראה מהצדיק הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע,
איך שהחזיר בתשובה לאחד אחר שהראה לו כל עניני
חיבוט הקבר ועונש בעולם הבא

כידוע שבסוף ימיו של הרב הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא זצלה"ה תקע אהלו ומושבו בעיר בושטינע במדינת הונגריא, ונהרו אליו אלפים מישראל, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה: הכל צריכין למרי דחיטיא, הן לשמוע דברי אלקים חיים בעבודת השם יתברך, ואלו הנצרכים לישועת ורפואות, סמוכים ובטוחים היו שאצל הרב הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא ימצאו את כל מבוקשם.

ובתוך עמי אנכי יושבת, באה גם אשה אחת אשר בנה נחלה אנושות, ורופאים נואשו מלהצילו, וכאשר היה כבר ממש נוטה למות רחמנא ליצלן, לקחה אותו על כפיה ובאה לפני הרב הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא לבושטינע, אולם בדרך הליכתה נפטר הילד תחת ידיה, רחמנא ליצלן, אבל אשה זאת במר נפשה עליה, לא שתה לבה לזאת, ולקחה אותו כמו שהוא, ורצה לבית הרב הקדוש, וברעש גדול נכנסה למקום מושבו, ולקחה את הילד וזרקה אותו לתוך חדרו של הרב הקדוש רבי מרדכי מנדבורנא, והרב הקדוש עמד ממקומו, ניגש אל הדלת וסגר אותה על מנעול ובריה, ואחר זמן מועט פתח הרב הקדוש את דלת חדרו והילד יצא מחדרו חי וקיים, הולך על רגליו כשאר כל איש, ואפילו למשענת לא הצטרך, ותהום כל חצר

קלב שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

קדשו וכל הסביבה, בראותם בעיניהם תחית המתים, ממש כבימי אלישע הנביא.

והיה בימים הרבים ההם, ויגדל הילד, והוליכו אותו לתלמוד תורה, וכוי אולם אחר שנעשה בר מצוה, שכחו הוריו את כל הניסים האלו, ולדאבון לב שלחו אותו ללמוד גם לימודי חול בבתי ספר של נכרים, אבל בדברי העולם הזה התנהג עוד בדרך התורה והניח תפילין ושמר על קדושת השבת קודש, אך ברבות הימים נרתע לאחוריו, ולאט לאט ירד מטה מטה בדרכי היהדות, ולאידך, בלימודי חול הצליח מאד מאד, עלה ונתעלה, עד שנהיה למנהל גדול בבית חרושת לכריתת ועיבוד עצים, אשר בימים ההם היי להצלחה מופלגת ולדאבון לב עבד גם בשבתות וימים טובים, ומשמו היהודי "געציל" נתהפך ללשון העמים "געזא" ועזב לגמרי את דרך אבותיו רחמנא ליצלן.

והנה פעם אחת בלילה בשכבו על משכבו, רואה הוא בחלומו, יהודי זקן עטור זקן לבן ופיאות ארוכות, ומקלו בידו, ויאמר לו בזה הלשון, "אני מרדכי מנדבורנא" (והרב הקדוש היה כבר אז בעלמא דקשוט) והמשיך ואמר כשהיית ילד קטן הביאה אותך אמך אלי, והיית כבר מת... ואני החייתי אותך בתחיית המתים, והחל צווח עליו בקול נורא ומבהיל, "על זה הנער התפללתי!" כדי שתהא מחלל שבת וכוי וכוי ובתוך כדי כך התחיל להכותו במקלו אשר בידו מכות קשים ומרים, שאי אפשר היה לו לשאת אותם, ובתוך חלומו, מרגיש הוא שאי אפשר לו לסבול יותר מכות קשים אלו, והמכות האלו הביאו אותו לידי מיתה, רחמנא ליצלן, ומת... ורואה הוא בחלומו שעושים לו כל צרכיו כנהוג, והוליכו אותו לקבורה.

וכאשר רק חזרו הקהל המלויים אותו לבתיהם, רואה הוא מלאך אחד נורא, ושרביט של אש בידו, ותיכף

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קלג

הושיט את השרביט ובהכאה נוראה על קברו, שאל אותו "מה שמך", ענה לו, "געזא", וכששמע המלאך את תשובתו, היכה בכפליים על קברו, ושאלו עוד הפעם ברעש גדול ואדיר "מה שמך", והוא עונה לו עוד הפעם כתשובתו הראשונה, אך המלאך, חזר והיכה בשלישית על קברו הכאה נוראה כזאת עד שהרגיש שכל הקבר והאדמה מתחתיו התפוררה "מה שמך", עד שבקושי נזכר שמו האמיתי והוא "געציל".

ובחלומו, והנה המלאך לוקח אותו בידו, ובזמן מועט העמידו לפני בית דין של מעלה, והתחילו לעיין בדינו מה היה חטאיו ופשעיו בעולם העובר, והתחילו לעיין ראשון ראשון, וראו שחטאו הראשון היה, שהתפלל בכל יום תפילת השחר עד הודו בלי תפילין, ורק לפסוקי דזמרה התעטר בתפילין, ופסקו בבי"ד של מעלה, הגם שזאת אינה עבירה חמורה כ"כ, אבל היות וזה יצא ראשונה, ועל ידי זה התחיל לסוג אחר, עד שכבר התפלל בלא תפילין, ואחר כך כבר לא התפלל לגמרי, עד שנעשה פוקר רחמנא ליצלן, לכן מגיע לו רק עבור עבירה זו, ג' חדשים גיהנום, או, שברירה בידו לחזור לעולם הזה ולתקן את כל חטאיו, אבל הוא ענה ואמר, שמסכים לקבל עונשו בגיהנום, מלרדת עוד הפעם לעולם הזה, כי אולי לא יתקן, ואדרבה יקלקל חס ושלום עוד ביותר, וניתן צו מבית דין של מעלה להורידו לגיהנום, וכשירצה דינו זה על חטאו הראשון יעינו בדינו להלן.

הדבר יצא מלפני הבית דין, ובחלומו, והנה מלאך אחד לוקח אותו ומתחיל ללכת אתו לגיהנום, והנה הולך בדרך הוא ומרגיש שחום מתחיל להעטיפו, שאל את המלאך המובילו, האם כבר כאן הגיהנום, התמלא המלאך בצחוק גדול, וענה לו שלגיהנום הוא עוד מרחק רב מאד, וחום זה הוא רק מה ששופע כבר מאש הגיהנום על אף המרחק הזה, וכן הלך עם המלאך הלאה, עד שהרגיש ששורף כבר תחת רגליו,

קלד שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

ואי אפשר לו ללכת הלאה בשום אופן, ומטפס ועולה, מטפס ויורד, מרוב החוס והאש ששורף מתחת רגליו, ולובש עוז ושאל עוד הפעם את המלאך, האם כבר כאן הגיהנום, אך המלאך כבראשונה מצחק ממנו, ואומר לו שרחוק הוא עוד מאד מאד מהגיהנום עצמו.

התחיל מתחרט על אשר לא הסכים על הברירה השניה לרדת לעולם הזה כדי לתקן, כי ראה שיסורים קשים ומרים אלו, אי אפשר לו לשאת בשום אופן, וחגר עוז במתניו, ואמר אל המלאך המובילו, שרצונו לשוב לעולם הזה לתקן מעשיו, כי עונש הגיהנום אינו יכול לשאת בשום אופן, ענה לו המלאך שיעמוד במקום ההוא ויחכה לו, והוא ילך לשאול בעצת הבית דין של מעלה, ותיכף פרח לו המלאך, ובזמן מועט חזר אליו ותשובה בפיו, שמסכימים לזאת בבית דין של מעלה, אך בתנאי שבאמת יתקן מעשיו, ובחלומו והנה המלך לוקח אותו וחבטו ארצה.

ומעצימת החבטה התעורר הנזכר לעיל משינתו, כשהוא שוכב על הארץ אין אונים, וזכר היטב את כל חלומו שעבר עליו בליל בלהות זאת, וגם ראה סימנים חיים טריים, וכל חלקי גופו היה פצועים ומחובטים עד זוב דם, מהמכות אשר קיבל מהיהודי הזקן, ואחר זה היה רתוק למטתו כמה שבועות עד שנתרפאו המכות וגופו החלים.

ומיד עזב את מקום עבודתו, ונהיה לבעל תשובה גמור, והתחיל לעסוק בתורת השם תמימה יומם ולילה, עד אשר נהיה לתלמיד חכם גדול וחסיד ירא שמים כל ימי חלדו בכוחו של אותו צדיק אמת זיע"א, והסתופף עוד בצל קדשו של כבוד קדושת אדמוה"ז הרב הצדיק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף זצלה"ה, בתשובה גדולה, וכל ימיו חזר על חלומו זה, כדי לעורר את ישראל ליראה ולאהבת השם יתברך (יסוד צדיק פרק י"ב).

שער הגלגולים

סיפור נורא בגלגול של דג וכלב

סוחר יהודי בשם ר' יודל היה נוסע ממקום למקום לרגל מסחרו. חסיד ירא שמים היה ר' יודל, כל ימיו סחר בברזל והיה מתיגע רבות כדי לא להזדקק למתנת בשר ודם.

פעם הגיע לרגל מסחרו לכפר אחד ורצה לשבות שם. בעל הבית שאצלו התכבד בפת לחם ומשקה, הכיר בו שיהודי תלמיד חכם לפניו ואמר לו בתום לב: בחפץ לב הייתי מארח אתך בביתי, אלא שדגים לכבוד שבת אין לי, ואת הבשר לא תרצה לאכול שכן לא בדקת את הסכין שבו נשחט העוף, אך יש לי הצעה עבודה. היום עוד גדול ואם תזדרז תגיע לכפר אחד, שם גר יהודי ירא שמים שיש לו בודאי דגים לכבוד שבת וגם שוחט הגון שאפשר להסתמך על שחיטתו.

ר' יודל קבל את הצעתו של הכפרי ויצא לדרך. כדי להגיע לאותו מקום היה עליו לעבור על פני נהר אחד. לצערו ראה כי לא יוכל לעבור דרכו, שכן, מחמת הפשרת השלגים גאו מי הנהר ואי אפשר היה לעבור דרכו מבלי להסתכן. בעומדו אובד עצות על שפת האגם ראה כלב אחד נכנס למים ולאחר דקות ספורות טובע בתוכו. דמעות עלו בעיניו של ר' יודל. על בעל חיים שטבע ריחם ועל שלא יוכל לשבות בבית היהודי כשר דאב ליבו. בלית ברירה חזר לביתו של הכפרי אשר אצלו התארח בראשונה וספר לו שלא הצליח להגיע אל מחוז חפצו. "מכיון שעלי להשאר אצלך" – אמר ר' יודל לבעל הבית – השתדל נא להשיג דגים לכבוד שבת". הסכים האיש, מהר אל הדיג הגר בשכונתו ובקש לדוג עבורו. לא עבר זמן רב והדיג הביא דג גדול מאוד. הסתכל בעל הבית על הדג בהשתוממות

קלו שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

ואמר: "שנים רבות מתגורר אני בכפר זה. דגים רבים שנמשו מן הנהר שליד הכפר ראיתי בימי חיי, אך מעולם לא ראיתי דג גדול כזה". הכפרי קנה את הדג בזריזות הכינו ובשלו לכבוד שבת.

בליל שבת, לאחר התפילה והקידוש ישבו בעל הבית ואורחו ואכלו מן הדג. שרו זמירות והתענגו על שבת המלכה. לפתע נפלה תרדמה על האורח והוא הרכין את ראשו על השולחן ושקע בשינה עמוקה. הנה בחלומו ראה ר' יודל את אביו עומד לידו ואומר לו: "דע לך בני, כי אני מגולגל בדג זה ובכלב אשר טבע לנגד עיניך התגלגלה נשמתו של המלשין אשר רדף אותי כל ימי. אתה בני, בדמעות הרחמים שהזלת בראותך כיצד טבע, תקנת אותו. עתה בני, שים לבך כיצד אוכל אתה את דג זה".

ימים לאחר מכן כשהיה ר' יודל אצל הבעל שם טוב, אמר לו הצדיק: "ר' יודל אתה גלגול נביא" ... (שבחי הבעל שם טוב).

מעשה נורא שהיה אצל האריז"ל, שגילה גלגול של כלב, ותיקונו היה שהציל חיי אנשים רבים מישראל.

בתקופתו של האר"י הקדוש גר בצפת יהודי עשיר שהיה חשוך בנים. לימים, לאחר שהעשיר ואשתו הרבו בתפילה ובתחנונים לבורא העולם כי יזכה אותם בזרע של קימא, זכו ונולד להם בן זכר. בשמחה גדולה בא העשיר אל האר"י הקדוש, הזמינו לברית מילה וכדו בסנדקאות, קבל האר"י את ההזמנה ואף נעתר לבקשתו של בעל השמחה, להשתתף בסעודת המצוה אשר תערך לאחר הברית.

בעוד בני הבית של הגביר עסוקים בהכנות לקראת היום הגדול, ביום ברית המילה לתינוק שנולד, ישב שכנו של העשיר בביתו וחבל תחבולות כיצד להפר שמחה זו. השכן, עשיר גדול, היה שונא לבעל הברית וכאשר ראה כי שונאו שרוי

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קלוז

בשמחה נתקנא בו ושנאתו אליו גברה. "עלי להפוך שמחה זו לאבלי". אמר בליבו. לאחר מחשבות, החליט להרעיל את המשתתפים בסעודת המצוה. בחשאי התגנב אל בית שכנו, והכניס סם מות בקערה הגדולה אשר בה נתבשלו הדגים. איש לא ראהו במעשה הנפשע והוא שב לביתו שמח וטוב לב.

ביום השמיני להולדתו של התינוק, התאספו נכבדי העיר בבית העשיר, גם עניים רבים הוזמנו להשתתף כולם הגיעו בשעה היעודה כדי להיות מן הזריזים המקדימים לדבר מצוה. רק האר"י הקדוש התמהמה משום מה ולא הגיע. שעה ארוכה המתינו הקרואים עד שפקעה סבלנותם, כיצד זה יתכן שהאר"י הקדוש, הגדול מכולם אינו מזדרז לקיים מצוה גדולה זו תמהו והוסיפו להמתין לו, שכן אבי הילד לא רצה לוותר על נוכחותו של האר"י בברית המילה של בנו אשר אליו יחל שנים רבות.

לפנות ערב הגיע האר"י הקדוש ותירץ את סבת אחורו: "כשיצאתי מביתי בדרכי לכאן. פתח האר"י ואמר - "בא לקראתי כלב והחל לנבוח. שאלתי אותו: "מי אתה ומה רצונך" והוא השיב לי: "גלגול אני ותקון אני דורש". "איזה גלגול אתה" שאלתי והוא ענה: "גלגולו של גחזי משרת אלישע". "ומדוע נתגלגלת בכלב" הוספתי לשאול. והוא ענה לי: "וכי אינך יודע הלא דבר ידוע ומפורסם הוא. בשעה ששלח אותי אלישע להחיות את בן השונמית מסר לי את משענתו ואמר לי להניחה על פני הנער. לקחתי את המשענת, אך בליבי לא האמנתי כי תועלת בה. הייתי כמצחק בעיני וכשראיתי בדרכי כלב מת אמרתי בליבי כי עתה אנסה את כוחה של המשענת, אם יש בכוחה להחיות מתים. הנחתי אותה על הכלב המת, והנה נס לפני, הכלב הקיץ, פקח עיניו, קם ממקומו, נער את שערו נשא רגליו וברח. נבהלתי מאוד, לקחתי את המשענת ורצתי אל הנער ההוא. בחרדה שמתי את

קלח שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה עונש

המשענת על פניו אך הוא לא הקיץ. בפחד גדדול חזרתי אל אלישע וספרתי לו את מה שעשיתי. תם הייתי ולא ידעתי כי בגללי נפסלה המשענת כאשר הנחתיה על הכלב, ומשנתחללה לא היתה כשרה אף להעיר נרדמים ועל אחת כמה וכמה שלא היתה ראויה להחיות מתים. באותה שעה נגזר עלי מן השמים להתגלגל בכלב. ומאז ועד היום אין לי תיקון". רחמתי עליו - הוסיף האר"י הקדוש לספר ואמרתי לו: איני יודע תיקון אחר עבורך, רק שתקבל על עצמך למסור נפשך בעד הכלל. בעד איזה כלל שאל אותי. אין הבדל, העיקר הוא מסירות נפש, אמרתי לו. מוכן ומזומן אני, רק אמור לי מה לעשות ואעשה מיד, אמר לי. באותו רגע התפרצה המשרתת של העשיר אל החדר שבו עמד האר"י וספר את ספורו המופלא ואמרה בהתרגשות: "ברגע שהורדנו את קערת הדגים מעל האש, קפץ לתוכה כלב אחד ומיד מת". בקש האר"י לראות את נבלת הכלב. משראהו פנה אל הנוכחים ואמר: "זה היה הכלב אשר פגשתי בדרכי לכאן ועכשיו שפסל את הדגים קבל את תקונו". בדקו את התבשיל ומצאו שרעל בו. כך הציל הכלב חיי אנשים רבים מישראל.

לאחר חקירה ודרישה נמצא האיש אשר עשה זאת. הזמינוהו לדין והטילו עליו עונש ממון כבד מאוד. מכיון שהתחרט על מעשיו, סדרו לו תקון של תעניות לכל ימי חייו כדת וכדין והוא קבל על עצמו לקיים את הכל, והוא רחום יכפר עוון. (שיח שרפי קודש ח"ב).

שער מזכי הרבים

גודל השכר של מזכי הרבים

אברהם אע"ה נקרא "אוהבו", מפני שמיעט בהשלמת נפשו כדי שיוכל להרבות כבוד ה' למעט את מורדיו ולהרבות עבדיו ויודעיו

* **יתברך** היוצר וישתבח הבורא, אשר בחר באומה נבחרת, אוהב מצותיו ושומרי תורתו, יעקב בחר לו י-ה ישראל לסגולתו, בני ישראל עם קרובו, זרע אברהם אוהבו, כדכתיב [ישעי' מ"א] ועתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אוהבי ולמה זה חיבה יתירה נודעת לאברהם אברהם אבינו עליו השלום משאר אבות העולם שקרא אותו המקום בשם אוהבו.

* (נעתק מהקדמת שו"ע חת"ס יו"ד חלק ב' בקונטרס "פתוחי חותם" שכתב הגה"ק רבי שמעון סופר אבדק"ק קראקא בנו של רשכבה"ג בעל החת"ס זיעוכי"א.

החתם סופר זי"ע מבאר באריכות גודל מעלת המזכה את הרבים להחזיר הרבים בתשובה לילך בדרכו של אברהם אבינו עליו השלום, ובדורינו זה כל אחד יכול בניקל לזכות ולזכות את הרבים להדפיס ולהפיץ את ספרי שכר ועונש בכל בית ישראל, כי הרבה פעמים חייו של אדם תלויים אם הוא מזכה את הרבים או לאו, ועל ידי שמזכה את הרבים יזכה לבנים צדיקים ואריכות ימים ושנים טובים בבריות גופא ונהורא מעליא עוד ינוב בשיבה דשן ורענן עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

אין זה רצון השם יתברך שהאדם ישלים רק את נפשו, ואת אנשי דורו ישאיר אחריו תרבות אנשים חטאים ומכעיסי ה'

בירור ענין זה נודע לנו ממאמר השם יתברך [בראשית יח]: כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' וגו' [ידעתיו פירוש רש"י לשון חבה]. **הורה בזה כי נפלאת אהבת ה' לאברהם אברהם אבינו עליו השלום על שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו**, והיא שעמדה לו יותר מכל מעשה הטוב וזכות הנפש אשר הי' לו לעצמו, כי באמת גם לפניו היה היו יחידי סגולה אשר ידעו את ה' ודעת דרכיו יחפצו ובאהבתו ישגו תמיד. מי לנו גדול מחנוך אשר מעוצם תשוקתו ודביקתו בה', נתפרדה החבילה חברת ארבע היסודות, חדל מהיות אדם ונתעלה להיות כאחד מצבא מרום במרום העומדים את פני המלך לשרתו: [ואיינו כי לקח אותנו אלקים] ולא מצינו באברהם אע"ה שנזדכך עפרוריותו כל כך - אך לא מצד פחיתות וחסרון נפשו לא הגיע אל המעלה הזו, לא, כי אם אברהם אבינו עליו השלום הי' עושה כאשר עשה חנוך להתבודד עצמו מחברת בני אדם התעלה גם הוא להיות ממלאכי א-ל, ואשר לא עשה כן, הוא כי התבונן בחכמתו כי לא באלה חפץ ה' שישלים האדם את נפשו לבד, ואת אנשי דורו ישאיר אחריו תרבות אנשים חטאים ומכעיסי ה', כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך ודור המבול.

המעלה הנכונה שיבור לו האדם הוא להשפיע ולהטיב לזולתו תמיד למרות שעל ידי כן ממעט בהשלמת נפשו, רק להגיע לתכלית השלימות הוא להיות מן המשפיעים לזולתו הנסיון הזה^א לימד אותו כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו, למען הרבות כבוד ה' למעט את מורדיו

(א) ועיין לקמן מה שהבאנו מהחפץ חיים זצ"ל ביאור הכתוב בזה.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קמא

ולהרבות עבדיו ויודעיו, כי מה יתן ומה יוסיף האדם אם יוסיף מלאך אחד על אלפי רבבות מלאכי מעלה, הלא ה' בורא וממציא כהנה וכהנה חדשים לבקרים, **ואם כה יעשו יחידי סגולה בכל דור ודור, ימצא אחד מני אלף קדש לה' ורוב העולם מקולקל**, הארץ תשם מרעת יושביה וחפץ הבריאה תשארה מעל. ודבר זה תתחייב צורת האדם נשמת ש-די אשר בקרבו, היא חלק אלקי ממעל וטרם ירדה מן השמים לשכון בבתי חומר נגלו אליה מצפוני ה' ועיני משוטטות בכל, ובבואה אל גוף האדם נסתמו עיני מעפרוריות חומרו, עיר פרא אדם יולד, ומה לה לצרה הזאת לעזוב את בית אביה ותרד פלאים להסתפח ברגבי עפר מן האדמה, ומסתכנת בחברת הגוף ימים רבים עד כי ילטוש האדם את חומרו, ומי יודע אם לעת כזאת תגיע למלכות, אם תשוב לקדמותה? אם לא כי חבלים האלו יפלו לה בנעימים, וטוב לה לצמצם אורה ולמעט זיוה ימים רבים, למען תגיע אל תכלית השלימות להתדמות הצורה ליוצרה להיות מן המשפיעים לזולתה ולהאציל מאורה אל רוח השכל הסמוך לה אשר למעלה הזו לא תוכל להגיע בשמים ממעל כי אין לה שם בת זוג המקבלת השפעתה, ואיננה שם כי אם בבחינת מקבלת ומעליותא היא לה להיות בבחינת משפיע. - ויען כי לא נשלם חפץ הנפש כי אם בצירוף כלי מעשה הגוף שיהי' תנועתם כתנועתה ויתפעלו כרצונה, מעלה הנכונה שיבור לו האדם להשפיע ולהטיב לזולתה תמיד כמעשה הנפש.

חפץ הבריאה לא תושלם אם ישלים האדם

את נפשו לבדו ולא ישלים את נפש זולתו

ועל זה הזהירנו השם יתברך: ולמדתם את בניכם: ואת בניהם ילמדון, וכדומה מצות התוכחה: **הוכח תוכיח את עמיתך, כל אלו המצות מורים לנו כי לא תושלם חפץ הבריאה אם ישלים האדם את נפשו לבדו ולא ישלים את נפש זולתו.**

קמב שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

והזהירו באבות: והעמידו תלמידים הרבה, גם אהרן נתפאר במידה זו: אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ויען כי הכהנים המה הנגשים להורות עם ה' כדכתיב: יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, לכן בא עליהם הציווי והאזהרה לאחוז במידת התחברות מרומז בקרא². ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן וגו', הכוונה על דרך שכתב הרמב"ם³ וז"ל: ולא ירבה בארוחת עמי הארץ וישיבתם ולא יראה תמיד אלא עוסק בתורה עטוף בציצית מוכתר בתפילין ועושה בכל מעשיו לפני משורת הדין: והוא שלא יתרחק הרבה ולא ישתומם עד שימצא הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו ומתאווים למעשיו, הרי זה קידש את ה', ועליו הכתוב אומר עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר עכ"ל.

חפץ הבריאה מחייב לקנות מדת הבדידות על ידי מידת ההתחברות בחברת בני אדם בסבר פנים יפות שכולם יאהבוהו ויקלסוהו ועל ידי זה יוכל ליקח נפשות בחכמתו להטיב דרכם להשיבם אל ה'

רצונו כי מדת הבדידות באמת תועלת גדול לזיכוך הנפש ומידה זו היא עצמיית להחכם השלם, אך חפץ הבריאה תתחייב להתלבש מידה זו ולכסותה במדת ההתחברות בחברת בני אדם בסבר פנים יפות, שימצאו הכל מקלסין אותו ואוהבים אותו, כי על ידי זה יוכל ליקח נפשות בחכמתו להטיב דרכם ולהשיבם אל ה': וזהו אמרו ולבש הכהן מדו בד, הכוונה כי מדתו מצד עצמו שהיא בד להיות בדוד, אותו המידה יתלבש באופן שמבחוץ לא יתרחק ולא ישתומם, אך יהיה דעתו מעורב בין הבריות, להתחבר חבורות

(ב) ויקרא ז'.

(ג) סוף פרק ה' מהלכות יסודי התורה

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קמג

ולכנס הבדודים, וזהו שאמר ומכנסי בד הכוונה מידת כינוס הבדודים ילבש על בשרו מבחוץ, שתהיי צהלתו בפניו לקבל כל אדם בסבר פנים יפות, יאהוב את הבריות ויקרבן לתורה, וזהו שאמר: והרים את הדשן וגו' ושמו אצל המזבח, הדשן תואר לפחותי הדעת ועובי החומר שהם בערך השלם כמו הדשן בערך העולה קדש לה', ועל ידי מידת התחברות עם הבריות אשר ילבש על בשרו מבחוץ בנקל יוכל להעלות גם פחותי הערך אל מעלה הנכונה ושמו אצל המזבח מקום מוקטר מוגש לה':

מי שאוחז במידה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו ולהרבות לו עבדים

והאוחז במידה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו¹, ולהרבות לו עבדים כיד המלך, ויען כי זכה אברהם אבינו עליו השלום למידה זו טרם ציוה ה' עלי', רק משכלו ומדעתו עמד בראש כל חוצות, בנה מזבחות וקרא בשם ה', העמיד תלמידים הרבה, את הנפש אשר עשה בחרן, לכן לו יאות להקרא אוהבו של המלך יתברך שמו, זרע אברהם אוהבי, וכגמול נפשו השיב לו ה' וחלף אהבתו אל ה' היי אהבת ה' אליו, וזהו שהודיענו

(ד) ובדרשות חתם סופר (פרשת נצבים וילך דף שמ"ט) כתב, כי כל שכר העולם הבא אינו נחשב אצל אברהם אבינו עליו השלום וכיוצא, כי יפה שעה אחת בתורה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, ומה פייסו הקדוש ברוך הוא שכרך הרבה מאוד, מי ביקש שכר, אך כל תענוגו ושכרו האמיתי על עבודתו את השם יתברך שיזכה ללמד אחרים, ושיעמוד פרי בטנו תחתיו והוא יגדלהו לתורה ועבודה ויעמוד תחתיו ללמוד וללמד. ועיין עוד שם בדרשות לשבת תשובה, דף כ"ג.

קמד שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

יתברך שמו באמרו כי ידעתיו [אהבתיו] למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה':

**גם לאלו שכבר השלימו נפשם מזכס ה' באריכות ימים
לטובת זרעיהם וצאצאיהם ותלמידיהם כדי שיהנו מאורם
וישלימו גם הם נפשם**

עיקר הויות האדם בעולם הזה הוא רק הכנה להגיע לחיים הנצחיים בעולם הבא, וכמו שאמרו חז"ל: התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין. והכנה זו היא כשרון מעשה המצות ושלימות הנפש. ואין שיעור להשלמה ההיא בזמן כ"א הכל תלוי בהשתדלות האדם, והיה כאשר ירים השכל את ידו, וגבר הנפש על החומר, ושבה כנעורי' בית אביה בקוצר ימים, אך אם יניח השכל את ידו וגבר החומר לעשות חיל בימי נעוריו, תצמח מזה רעה להנפש, כי צריכה להיות טרודה בעולם השפל הזה ובהבליו ימים רבים כשבעים שנה ולפעמים יותר עד שיתקן האדם את אשר עיות, ויפה כי הרמב"ם ז"ל אשרי למי שחתמו ימיו מהרה בלי טרדת הנפש, ומעתה יפלא הלא עינינו רואות השרידים אשר ה' קורא, גם המה ינובון בשיבה, ובלי ספק כי הם השלימו נפשם בימי נעורם, ולהיכן אריכות ימים של אלו?

אמור מעתה כי בודאי הם מצד עצמם כבר חתמו ימיהם ואריכות ימים שלהם אינו לטובת עצמם, כי כבר שלמו ימיהם מצד כשרון נפשם - רק השם יתברך מניחם עוד על האדמה לטובת זרעיהם וצאצאיהם ותלמידיהם, שיהנו מאורם וישלימו גם הם נפשם, ואין זה טלטולו טרדה להנפש, כי זכות היא לה להשפיע מאורה לזולתה.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קמה

הגם שעל ידי זה שאין פנאי להתבודד מחמת הטרדות התמידיות בלימוד התלמידים ולהיותו מעורב בין הבריאות להכניסם תחת כנפי השכינה ומעכבו להגיע למעלת הנבואה, השם יתברך משלם שכרו שלא יסתיר ממנו דבר.

אך אברהם אבינו עליו השלום באמת לא הגיע אל מדרגת נבואה כזו של ישעיה ירמיהו ויחזקאל, כי לא היה לו פנאי להתבודד עצמו במחשבתו ולקשר נפשו במדרגת נבואה כזו לפי שהיה מוטרד תמיד בלימוד התלמידים והיה דעתו מעורב בין הבריות להכניסם תחת כנפי השכינה, ואלו היו תלמידים האלו במעלה הנכונה לא היה לימודו אותם מניעת התבודדות המחשבה, אך הם בתחילת לימודם היו במדרגה פחותה עד שהיה צריך להכניסם לאט לאט ובתחילת לימודם הרגילים לעבוד את ה' על מנת לקבל פרס, ועל שהתנוגע נפשו תמיד להתעסק עם קצרי דעת כאלו לא נשאר לו פנאי להתבודד מחשבותיו לנבואה כזו, אך ה' הטוב היודע מצפוני לב ונפש, ידע את אברהם, אמר הלא זה עבדי אברהם, אם גם כי לא הגיע אל מדרגת נבואה כזו מכל מקום לא יתכן לכסות ממנו דבר, כי אין חסרון בשלימות נפשו וכל מיעוט הכנתו אל הנבואה הוא רק על ידי שהוא מטריד עצמו לכבודי ולמעני משליך נפשו מנגד וגוזל ממנה מעלת הנבואה אם כן לא יתכן שצדיק כזה יפסיד על ידי עבודתו באהבתו אותי, וזהו תואר הקרא אמר השם יתברך, המכסה אני מאברהם, היתכן שאכסה מאברהם את אשר אני עושה, הלא ידעתיו כי כל מיעוט הכנתו לנבואה הוא למען אשר יצוה את ביתו ואת בניו אחריו ושמרו דרך ה' והם עוד פחותי הערך העובדים על מנת לקבל פרס למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עליו, כל כך משפיל עצמו הולך ממקום גבוה אל מקום נמוך ללמוד עם קצרי דעת כאלו וכל זה הוא עושה לכבוד שמי להרבות עבדי

קמו שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

ומיודעי - אי לזאת שכרו מאתי תצא שבכל מיעוט הכנתו לנבואה אגלה לו כל צפון⁷ ולא יסתר ממנו דבר:

חסרון הזמן שנתהווה על ידי שעוסק בהשלמת נפש הזולת ומעכבו מהשלמת נפשו השם יתברך נותן לו סיפוק שבזמן מועט ישיג השגות רבות ונשגבות יותר מכדי יכולת שכלו

ודבר זה הוא מוסר השכל להשלם, **אם אמר יאמר עבד העברי חשקה נפשי בה' וחפץ אני להתקרב אליו ואיך אעשה זאת למעט בלימודי מושכלות שלימות נפשי כדי להשלים נפש חברי?**

התשובה אליו דברי חז"ל: הרבה למדתי מרבותי ויותר מחבירי ומתלמידי יותר מכולם - היפלא מה' דבר למלאות לך שלימות נפשך מה שהחסרת לכבוד שמו - **אתה עשה את אשר צווך לעשות ללמוד דעת את העם**, וה' יעשה את שלו עשה רצונו כרצונך והוא יעשה רצונך כרצונו למלאות נפשך מידעת השלימות ויספיק לך זמן המועט להשיג השגות רבות ונשגבות עוד יותר מכדי יכולת שכלך.

מפני שאברהם אבינו עליו השלום זכה את הרבים, בחר ה' בזרעו אחריו ושהאומה הישראלית תצא דווקא ממנו

כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ד' וגו'⁸

ביאור הכתוב: כי באמת היו בזמן אברהם אבינו כמה עובדי ד', שהי' ביהמ"ד גדול של שם ועבר שהיו במדרגת

(ה) ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (יומא דף כ"ח עמוד ב') שקיים אברהם אבינו עליו השלום כל התורה כולה ואפילו עירובי תבשילין, והיו כליותיו נובעות חכמה והשיג כל טבעי הנמצאים בעולם השפל ועלה בחקירתו וחכמתו לעולם הגלגלים, ועיין באריכות בספר הקדוש ערבי נחל על התורה פרשת אחרי.

(ו) בראשית י"ח יט.

שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש קמז

נביאים, כמו שכתוב **"ומלכי צדק מלך שלם"**, וגוי' והוא כהן וגוי', וידוע שזה קאי על שם. וכן מה שכתוב, ותלך לדרוש את ד', הוא הכל על ידי שם כמו שפרש"י ז"ל, וכן עבר, אמרו עליו חז"ל, שנביא גדול הי' שקרא שמו פלג, כמו שפירש רשיי ז"ל, והיו מתקבצים להם שם אנשים לעבוד לה', ואף על פי כן לא יצאה מהם אומה או אפילו משפחה שתזכה לעבוד לד', ולמה זה?

וגילתה לנו התורה כאן טעמו של דבר, והוא, מפני שאלו כולם כל מגמתם היתה רק לעבוד את ד' בעצמם, אבל אברהם אבינו עליו השלום שהיה אוהב נאמן לד' יותר מכולם, כמו שקראו הכתוב **"אברהם אוהבי"** התבונן בעצמו, מה יהיה סוף הדבר, הלא האדם לא יחיה לנצח ומוכרח למות, ואם כן חס ושלום יבטל כבוד ד' מן העולם, ועל כן עמל בכל כוחו לפרסם אלקותו בעולם לעיני הכל, כמו שכתוב ויקרא שם אברם בשם ד', ונאמר, ואשביעך בד' אלקי השמים ואלוקי הארץ, ופירש"י, הרגלתי שמו בפי כל בריה, ואומר ואת הנפש אשר עשו בחרן, ותרגם אונקלוס **"דשעבידו לאורייתא"**, וצוה לכולם לילך בדרך ד', ואף למלכים הוכיח על אשר אינם מוחים בעבדיהם שנכשלים באיסור גזל (כמו שכתוב, והוכיח אברהם את אבימלך על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך, ולא כתיב אשר **"גזלוה"**, להורות שאמר איני מערער על שעשו לי רעה, אלא אני מקפיד על עצם איסור גזל שהופקר אצלם) שהוא נגד דרך ד', וכל שכן שהוכיח בזה לאחרים. **ובשביל שהתחזק בכל כחו לזרז לכל הנבראים שיכירו אלקותו וילכו בדרכיו, ע"כ זכה ד' ונתן לו את יצחק, וכן אחר כך את יעקב וי"ב שבטים, כולם הלכו בדרך זה, לזרז אנשים לעבודת ד' כמו אברהם אבינו, עד שיצאה ממנו אומה¹ שלמה**

ז) ועייין בגמרא מסכת חולין דף צ"א. שקיפל ה' כל ארץ ישראל והניחה תחתיו שתהא נוחה ליכבש לבניו, ועייין עוד בספר

קמח שכר פרשת שמיני - פרק כ"ה ועונש

עובדי ד'. וזהו שאמר הכתוב, כי ידעתיו, והיינו אהבתיו כפירש"י, מפני מה אני אוהב אותו יותר מכולם, והלא ישנם כמה עובדי ד' בביהמ"ד של שם ועבר? ומסיים הכתוב: "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ד'" מה שאין כן אחרים, הם לא היתה בהם מידה זו.

ואם אנו מזכירים תמיד את זכותן של האבות שתגן עלינו, צריכים אנו להתנהג גם כן בדרך הזה, לזרז אחד לחברו וכל שכן לבניו לעבודת ד'. ובזה יהי לנו זכות בזה ובבא^ן.

בגלל שהקדוש ברוך הוא רצה שאברהם אבינו עליו השלום יתקן הנשמות כמ"ש והנפש אשר עשו בחרן לכן לא נתן הקדוש ברוך הוא פרי בטנו עד שתקן את כל הנשמות שהיה צריך לתקן

ואעשך לגוי גדול^ט. "כאן אי אתה זוכה לבנים" (רש"י). ולמה לא זכו האבות לבנים בימי נעוריהם? מסביר ה"כתב-סופר": משום שעליהם היה ללמד את האנושות דעת השם, ואילו היו להם בנים היו עוסקים בעיקר בחינוך בניהם ומתמסרים להם ביותר ולא היתה להם אפשרות ללמד לאחרים, לכן כבש השם את מעינם עד עת זקנה כאשר כבר העמידו תלמידים הרבה ויכלו להתמסר אחר כך גם לחינוך בניהם...

פעמים רבות האבות ניצולים וחיים

רק בזכות התולדות שעתידין לצאת מהם

ב"תכלת מרדכי" מובא: לדעת חז"ל "לא ניצל נח אלא

הקדוש ערבי נחל פרשת לך לך על הפסוק "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך".

(ח) חפץ חיים על התורה.

(ט) בראשית יב, ב.